

ROMENI

Poruva Romeni mwatanaahuani qara ntumwa tora

Iesusira sivuma kyovaro nyaamwuni uro varuvaro 25 ihive 30 ihive nritarovaro Poruva mwaa quara qara ntumwa tora. Mwiva Romenivanto Romini varuhua uro taqarera hiro mwaa qarara nraante vara kyovaro vura. Romeni mponramwuvanto Iesusira nraaqiaraqama vuhua ntapihi kye Kotiva mwihua huvantu kyero sitaani okyarara riaate tiro, Poruva mwaa quara qara ntumwa tora.

¹ Nte Poruva Iesusi Karaisira kyaiqa vaisi variqanama mwaa quara nkyini qara ntumwa nyate. Kotiva ni nai kyaama tero ni naanrama kyero Karaisira mwakyaakya kyuqe mwakyaakya nraakye qora timwa nyiqira quante tiro, ni nronraqama kyaira.

² Haaru Kotiva nai kyauqu nriqiqaa vatero qutaa nte mwataama kyena nraakye qora kyaahaqa hinerave tuvata poropetinramwuvanto Kotira qua qovarama kye varuhua mwi quara kyuqe qua Kotira mpukuqi qara ntumwa torave.

³ Kotiva nraakye qora kyaahaqa hiani mwakyaakyara tiqaro nai mwaaquara turama. Mwia mwaaqu mwia mwatanyaa okyaravanto vahirero mwiva vaisiqama viro nronra vaisi Ntevitira okyara kuaa okyaravanto varura.

⁴ Mwia mwaaqu mwia nyaamwunya okyaravanto vahirero mwiva Kotira mwaaquvanto

varura. Mwi okyarara Kotiva tiri ntapihi kyero tinraamwutarero Kotiva nai kepukyaqo Iesusira qutu vuraqitairo qati vara sivuma kyorara tita, tire taqauraro mwiva qutaagama kye Kotira mwaaguvanto tiri nronravanto Iesusi Karaisiva varira.

⁵ Karaisiva ni kyuqema matero ni nronraqama kyaihana nte mwia nrtuara rieqanama nte ekyaa mpo mwatanaa mpo mwatanaahua timwa nyianrita mwihua Karaisira quara qutaave timwa kye riemwaqi viqata nrohiata.

⁶ Nkyevata Iesusi Karaisira nraaqiara nraahu variate tiro, Kotiva nkyivata nyaanrama taira.

⁷ Mwianra rieqanama nte nkye Romini vari-ahyani mwaa quara qara ntumwa nyate. Kotira mwutukyavanto nkyiara vaiharo nkyiara ni nraake qora variate tiro, nkyi nyaanrama taira.

Kotiva tiri tiqovavata, tiri vunyaa vaisivanto Iesusi Karaisivavata, nkyi kyuqema nyatairata nkyi mwutukyaqitairo qihaakya hi varirata variata.

Poruva Kotirara qamwata mwateqaro kyuqeve tu quara

⁸ Iesusi Karaisiva ni kyaahaqa hi varihana nte vuni nkyiara mwataama tina. Ekyaa mpo mwatanaa mpo mwatanaavanto nkyiara mwihua kyuqema kyeta Karaisira qua riemwaqi viqata nrohi variavo qiavananra tina, nte mwianra rieqanama Kotirara kyuqeve ti varura.

⁹ Nte kyuqe mwakyaakya Kotira mwaaguara nraake qora timwa nyiqi vi varuqaroma ni mwanraquravantovata mwi kyaiqara varaataa hi varihana vare varura. Nte Kotira kyaiqa vare

variariro Kotiva naima ni quara qutaa qua vaiho qiananro. Nte qutaaqama kye nkyiara riegana airi enta Kotirara aakyara nte varura.

¹⁰ Nte Kotirara aakyara nteqana mwitaama tina: E qiove tirera, nini aanra utu tairaqe nte mpo enta Romini uro nkyi taqaankye, tura.

¹¹ Nte Kotira okyara mpo nkyi timwa nyianrita nkye kepukyaqama kyeta Kotira aanraqaa quate tina, nte mpoqama kyenama uro nkyi taqaankye tina, ua hi varina.

¹² Nte uro nkyi taqaariro nkye Iesusirara kepukyaqama kye riemwaqi quava ni kyaa-haqa hiraro nte Iesusirara kepukyaqama kye riemwaqi vuva nkyi kyaahaqa hiananro.

¹³ Ni kata pakyya tuaavo, nte mwini quani okyarara nkye hia ntapihivorave. Nte airi enta nkyi uro taqarera huqaro mpo inraikyavanto ni antua kyaihana nte hia uro nkyi taqaurave. Nte mpo mwatanaa mpo mwatanaahua Kotira aanra nyaamwu tauntema kyena nte nkyi kyapata uro variqana nkyivata timwa nyianrita nkye Kotira aanraqaa quate tina, nkyi taqarera uti varina.

¹⁴ Kotiva ni titaihananra tina, nte mwatukya nronraqinaahuavata, mwatukya pataqinaahuavata, ekyaa okyara taquaahuavata, hia taquaahuavata, ekyaa mwihua nte Karaisira qua timwa nyianrivama varuqo.

¹⁵ Mwitaama kyena nte qamwateqana mwi quara nkyi timwa nyiataa ihana nkyi Romiqi variahuavata Karaisira kyuqe qua uro timwa nyinrenrave.

Karaisira qua kepukya quama vaiho tura

¹⁶ Karaisira qua kyuqe mwakyaakya vaiharo Kotira kepukyavanto mwiqi vaihananra tina, nte mwi quarara hiamu kyaurina. Nraakye qoravanto mwi quarara qutaa quave tivaro mwi kepukyava qioma mwihua huvantu ny-ataananro. Tire mwi quara lutaa nraante timwa nyitama, nraakiara mpo mwatanaahua-vata timwa nyiqi virerave.

¹⁷ Karaisira qua kyuqe mwakyaakya, mwi quava Kotiva tiri avuqavuma timwataani ok-
yarara tiri timwa timwinro tiqaro, Tire Karaisir-
ara qutaave timwa kyeta kepukyaqama kyeta
riemwaqi quanana, Kotiva mwianra nraahu
riegaroma tiriara mwihua avuqavuma kye nrohi
variahuave qiananro. Kotira mpukuqi qara
ntumwa tova tiqaro,

Kotirara kepukyaqama kyeta riemwaqi quahua
variavaro

Kotiva mwihuara avuqavuma kye
nrohi variahuave ti nraakye qorahua,
mwihuama qati variqi vivarave, tura. (*Habakuk
2:4*)

*Ekyaa mwaa mwatanaahua Kotira mwoqa
mwianranra tura*

¹⁸ Kotiva nyaamwusairo mwaa quara qo-
varama kyero: Mwatani variahuua Kotira mwoqa
mwiqata uaqia hi kyaiqara utiqata qutaa qua rias
aanranra huvai haavai hi variarara tiro, mwia
kyaara Kotira raraqa taiharo mwihuaqaa qua
vatarero uti variro.

¹⁹ Kotiva hia nai okyara tuqeta kyaraitiro,
mwiva nai okyara qoqaa qovarama kyaihata

mwatani variahua qio mwia taqaara. Kotiva naivanto mwihua nyaamwu taira.

²⁰ Tauraaqama kyero Kotiva mwaa mwatara utu kyovata mwi entaraqaataita nraakye qora Kotiva ututo inraikyara qio taqamwaqi vi variara. Ekyaa mwi inraikyara taqeqatama nraakye qoravanto mwia okyara mpo, hia qio taqe okyarara, Kotiva mwanriqavanto ekyaa enta ekyaa enta peqaqa hi vari okyarara, mwianravata qio ntapihiara. Mwitaama qio ntapihiqara tita, mwihua hia ntapihunrave tiqata nkyiari vaitutu hira qua tiva hiamahiro.

²¹ Mwatani variahua Kotira okyara ntapihita, mwia qamwata mwateta mwianra mwanriqave qiataara vaihata mwia qaqira kyeta qumina inraikyara nraahu vu nraatoqi vaihata riemwaqi quavaro mwihua su nyaato qumimaqa ihata upi hiraqi variqi vi variara.

²² Mwihua Kotira qaqira kyeta tiqata, Tire qioma mpo okyara mpo okyara ntapihi paahi huro, qiavarovata mwihua su nyaatovanto apiqa ihata variarave.

²³ Mwihua mwanriqa Kotiva ekyaa enta qati variqiro vira, mwia nrtu nraahu tuaaheraataara vaihata mwihua mwia mwoqa mwita vaisivanto qutuaninranra rieqata mwia mwanraqurave, aasau mwanraqurave, nyaamwa mwanraqurave, qarura mwanraqurave, mwi inraikyara nraahu utu kyeta vateta mwia nrtu nraahu tuaahere variara.

²⁴ Mwatani variahua mwitaa hiavaro Kotiva mwia kyaara mwihua qaqira kyero tiqaro, Qio

nkyeta mwitaa hiate. Nkyeta varaataa hi kyaiqara uaqia hi kyaiqara mwia nraahu utuqi quate, tihata mwihua nkyiari henahuavata api nrohiqata nkyiari mwamwanta uaqiama kyaara.

²⁵ Mwihua Kotira qutaa qua qaqira kyeta uro unra quara qutaa quave ti variara. Mwihua Kotiva utu tai inraikyara nyutu nraahu tuahereqata mwi inraikyarara nraahu kyaiqa vara nyateqata Kotiva ekyaa mwi inraikyara utu taira nai mwia qaqira kyaavo.

Qio Kotiva mwiva nraahu ekyaa inraikyara ututaiva varihatara tita, tire mwia nrtu nraahu ekyaa enta tuaaheraqita quare. Qutaave.

²⁶ Mwihua Kotira qaqira kyaavarora tiro, Kotiva mwihua nkyiarivata qaqira kyaihata mwihua nkyiari varaataa hi kyaiqara vareqata kyaurira inraikya uti variara. Nraakyevento qoraisi qaqira kyeta nkyiari hena nraakyevata api nrohi variavata

²⁷ vaisivantovata nraakye qaqira kyeta nkyiari hena vaisivata nrohiataa ihata nkyiari hena vaisivata api nrohi variara. Mwitaamaqi viqata vaisivanto nai uaqiama mwate nai uaqiama mwateta kyaurira kyaiqa nraahu utuqita vi variavaro mwia kyaara Kotiva mwihua ntuquti variqaro huvigarave ti variro.

²⁸ Mwatani variahua tiqata, Hia tire Kotirara riarerave, qiavaro Kotiva mwia kyaara mwihua qaqira kyaihata mwihua uaqia hi kyaiqara utirara nraahu riemwaqi viqata mwihua mwi kyaiqara nraahu utuqi vi variara. Mwihua mwi kyaiqara hia varaataara vaihata mwihua mwi kyaiqara vare variara.

²⁹ Qora kyaiqa mpo kyaiqa mpo kyaiqavanto mwatani variahua su nyaato mwutukyaqi piqaro vaihata mwihua variqi vi variara. Mwihua mpovanto vatai inraikyarara vairiqa hiqata variara. Mwihua mpo inraikya taqeta ninivata mwitaama vahiataarave, nivata mpiataarave, ni nutuvata vahiataarave, qiavaro mwihua mwutukyavanto uaqia hirave. Mwihua nai rukye nai rukye hi variara. Mwihua ntaqi variara. Mwihua unra qua timwaqi vi variara. Mwihua mpohuara mometa tita tahiananra nraahu ti variara. Mwihua mpohuara mwoqanyaa qua ti variara.

³⁰ Mwihua mpohua nyutu uaqiama kyarerata mwihuaqaa ntumwa kye unra qua ti variara. Mwihua Kotira nramwutaqa hi variara. Mwihua inronra quaqitai mpohua mauqa ntamwa nyate variara. Mwihua nkyiari nyutu nraahu tuaahere variara. Mwihua tiqata, Nrivaqenramwu uaqia hi kyaiqara mpo qaraakyaqama kye puaama kye varaare ti variara. Mwihua nkyiari nyohua sohua qua raaqute variara.

³¹ Hia mwihua su nyaato vaihata variara. Mwihua kyauqu nriqiqa vataa quara nteqa kye variara. Mwihua hia mpohuara mwutukya vaihata variara. Hia mwihua mpohuara po kye timwa nyate variara.

³² Kotiva qua vatero tiqaro, Mwi kyaiqara varehua qutuma vivarave, tura mwihua riemwa ntapihi kyetavata mwihua hia mwi quarara nronraqama kye riaraitita, mwihua uaqia hi kyaiqara nraahu varaqi viqata nkyiari henahua uaqia hi kyaiqara uti variahuaravata tiqata, Nkyevata kyuqe nraahuma hi variavo, ti variara.

2

Kotiva Iutaaqaavata qua vataananrove tura

¹ E vaisi mpovanto ena henanra kyaiqa taqera uaqia hi kyaiqara uti variaro timwa kyera mwiaqaa qua vatenanra nte inanravata tirerama. E hiama qio ena vaitutu hiqara mpo qua tinanrave. Evata mwiva kyaiqa varaintema kyera qora kyaiqa uti variananranra tiro, iqaavata kuaa qarama kyeroma qua vahiro.

² Tire ntapihi kyauraro Kotiva mwitaama kye qora kyaiqa uti variahuaqaa ntapihi kyero qua vatero.

³ E ena henanranra mwiva uaqia hi kyaiqara uti varivave tiqarama evata mwia votima kyera uaqia hi kyaiqara utira. E mwitaa hiqara haunri Kotiva hia niqaa qua vataananrove tirava.

⁴ E uaqia hi kyaiqara uti variararo Kotiva hia vaakya iqaa qua vataraitiro, mwiva iara po kye timwa mwate varira mwianra e hiave nronraqama kyera riaaro? E hiave ntapihi riaaro? Iara uaqia hi kyaiqara qaqira kyero kyuqe aanraqaa quarive tiro, Kotiva iara po kye timwa mwate varira.

⁵ Kotiva mwitaa ti variharo i vu nraato uaqia hi vu nraatova vaiharara tirama, e hia uaqia hi kyaiqara qaqira kyaaro. Mate e uaqia hi kyaiqara utiqarama enavanto enaqa qua mpoqiavata vate variaro. E mwitaa hiraro nraakiara ekyaara entaqaa Kotira raraqa tairaro qua avuqavu hiani entaraqaa iqaa qua nronrama vahiananro.

⁶ Mwi entaraqaa Kotiva nraakye qoravanto kyaiqa varera nkyiari kyaiqa mwiaqaa tukyama kyeroma mwihua kyoqaa nyiananrove.

⁷ Mpo hiahua kyuqe kyaiqa nraahu varaqi vita tiqata, Kotivama tiri nronraqama kyero tiri nrutu tuaahera kyero tiri kyaahaqa hiraqe qati variqi quanarave, tihua varivaro Kotiva mwihua gamwata nyatairata mwihua ekyaa enta ekyaa enta qati variqita vivara.

⁸ Mpo hiahua nkyiariara nraahu rieqata Kotira gutaa qua qoririma mwateta hia mwia qua ri-araitita, uaiqia hi aanranraqaa nraahu quahua varivaro mwia kyaara Kotira raraqa tairaro mwihuaqaa qua nronrama vataananro.

⁹ Ekyaa uaqia hi kyaiqara uti varihua nriqa vira inraikyavata muaanravatama varevara. Iutaa-vanto nraante varaivata mwihua nraakiarama ekyaa mpo mwatanaavantovata varevara.

¹⁰ Ekyaa kyuqe kyaiqa vare varihua varivaro Kotiva mwihua nronraqama kyero mwihua nyutu tuaahera kyero mwihua mwutukya qihaakyama nyatairata varivara. Kotiva Iutaa nraante mwitaama kyero kyugema nyatero nraakiara ekyaa mpo mwatanaavata kyugema nyataananro.

¹¹ Kotiva ko tiqaro ekyaa nraakye qora qua kuaa qarama kyeroma tukya hiananro.

¹² Mpo mwatanaahua Kotiva Mosesirara timwa to quara hia riehua, mwihuavata nkyiari uaqia hi kyaiqara utira kyaara raupiri hivarovata hiama mwi quava mwihua tukya hiananro. Iutaa-vanto Kotiva Mosesirara timwa to quara rieta mwi quara nteqa kyera kyaara mwi quava mwihuaqaa qua vataananro.

¹³ Kotiva Mosesirara timwa to quava vaiharo vaisivanto mwi quara qumina riero kyairaro

Kotiva mwi vaisirara hia avuqavu nrohi vari vaisivave qiananro. Vaisi mpovanto mwi quara rieqaro hia mwi quara nteqa kyaraitiro nrohi vari vaisirara, Kotiva avuqavu nrohi vaisivave qiananro.

¹⁴ Kotiva Mosesira timwa mwu quara hia mpo mwatanaahua timwa nyiavata mwihua variara. Mwitaa hiavata mpo mwatanaahua mwiaqaataita nkyiari riemwa kyeta tiqata, Nri-vaqenramwu kyuqe aanraqaa nraahu quare, tivera, mwihua Kotira qua rieqata nrohiantema kyetama nrohi varivara.

¹⁵ Mwihua mwitaamaqi vi varivaro Kotira quavanto mwihua mwutukyaqivata vu nraatoqivata qara ntumwa taantema kyero vahiananro. Mpo mwatanaahua mpo enta kyuqe kyaiqa vare variavaro mwihua mwutukya su nyaatovanto tiqaro kyuqe kyaiqa nraahuma vare varuro tihata variara. Mwihua uaqia hi kyaiqara uti variavaro mwihua mwutukya su nyaatovanto uaqia hi kyaiqarama uti varuro tihata variara.

¹⁶ Nraakiara ekyaara entaqaa Kotiva Iesusi Karaisirara ko qiante tiraro mwiva ekjaa nraakye qora vu nraatoqi vahiani quara avuqavuma kyero ko nyiananro. Nte nraakye qora Karaisiva tiri kyaahaqa hiani quara timwa nyiqanama mwi quaravata timwa nyunra.

Poruva Iutaara tura

¹⁷ E tiqara, Nte Iutaavantove, qiana vaisira nte iara tirera. E tiqara, Nte Mosesirara timwa to

quara riemwaqi vi varuvara tina, nte qioma varianinrave, tiqarama ena mwahuta timwa kyera, Kotiva ni qamwata mate variho, qiananra.

¹⁸ Kotira kyakya hira e ntapihi kyaananrave. Kotiva Mosesirara timwa to quava kyuqe aanra i nraamwutaiharara tira, e kyuqe aanra nrohina quarave, uaqia hi aanranraqaa nrohina quarave, mwi quara mwi quara riaanarave.

¹⁹ Mwitaama kyera riaanranra tira, hia kyuqe aanra taqai vaisirara e tiqara, Nte qioma mwia kyaahaqa hianinrave, qiananrave. Kyokiraqi vari vaisirara e tiqara, Nte omwavanto itamwaqi vintema kyena mwia kyuqe aanra nraamwutaaninrave, qiananrave.

²⁰ Qumimaqamaqiro vi vaisirara e tiqara, Nte qua okyara qioma timwa mwianinrave, qiananrave. Nte qioma qaraakyahua qua mwaanra timwa nyianinrave, qiananrave. E tiqara, Kotiva Mosesirara timwa to quava ekyaa mwi okyarara mwi okyarara ni naamutaihananra tina, nte qioma mwitaama kye mpo ihua kyaahaqamaqi quaninrave, qiananra.

²¹ E mpohua mpohua qua okyara timwa nyiqanrama ena mpo? Enavata mwi quara ntapihi riaataarave. E timwa nyinra tiqara, Hia mpuara varaate, tiqarama ena mpo? Evata mpuara vare variaravave.

²² E tiqara, Hia mpora nraatara mpora vaatiara nrohianta, tiqara ena mpo? Ena hia mpora nraatara mpora vaatiara nrohi variananrave? E unra mwanriqanra uaqia hi inraikyarave tiqarama e qutaave unra mwanriqa nraamwuqitaira mpuara vare variananrave?

²³ E qutaa ena mwahuta tiqara, Kotiva Mosesirara timwa to quara tiri Iutaa nraahu timwunrave, tiqarama e mwi quara nteqa kye variarata mwia kyaara mpo mwatanaahua Kotira nrutu vara mwataniqama kyeqata uaqiama mwate variarave?

²⁴ Kotira mpukuqi qara ntumwa tova mwitaama tiro:

Iutaavanto utuara kyaara mpo mwatanaa mpo mwatanaahua Kotira nrutu vara

uaqiama mwate variarave, tiro tura. *(Aisaiaa 52:5)*

²⁵ I mwamwanta toqa kyaava e Iutaa mwatanaava variaro. Qio e Kotiva Mosesirara timwa to quara riemwaqira virera, i mwamwanta toqa kyaariva qioma i kyaahaqa hiananrove. E Kotiva Mosesirara timwa to quara nteqaqira virera, i mwamwanta toqa kyeve hiama qio i kyaahaqa hirara e mpo mwatanaahua votima kyera varinanrave.

²⁶ Mpo mwatanaa vaisivanto hia mwamwanta toqa kyaa vaisiva variqaro Kotiva Mosesirara timwa to quara kyuqema kyero riemwaqiro virera, Kotiva mwi vaisirara Iutaa voti hivavema qiananrove. Qutaama Kotiva mwi vaisirara mwitaa qiananrove.

²⁷ I mwamwanta toqa kyaava, e Iutaavanto variqarama Kotiva Mosesirara timwa to quara rieqarama, mwi quara kyuqema kyera riaataara vaiharama mwi quara nteqakye varira. Mwia kyaarama nraakiara hia nai mwamwanta toqaariva, mpo mwatanaava Kotira qua riemwaqi

quariva, iqaama qua vataanro. Nte mwitaama kyena Iutaa vaisiara qianinra.

28-29 Tavave guta mwamwanta toqakyaaisiva Iutaa tarava variananro? Mwamwanta toqakyaaisiva hia mwivavauma mwi mwatanaava variananro. Mwia nraato mwutukyaqitairo qora kyaiqa toqa mwataiva, mwi vaisivama Iutaa taravave, Kotira nraaqiara tarava variananro. Hia Kotiva Mosesirara timwato quava mwivavauma mwia vu nraato mwutukya hiqama mwataanro. Kotira mwanraqura, mwivama mwia nraato mwutukya hiqama mwataanro. Hia qati nraakye qoravantovauma mwia nrutu tuaaherevara. Kotiva mwiva nraahuma mwia nrutu tuaaheraanro.

3

Uaqia hi kyaiqava hiama qio Kotira kyaiqa kyaahaqa hiananrove tura

¹ Nkye ni kyapara hita tiqata, Hiave Iutaa-vanto varianinraqaatairo kyuqe inraikya qovara hiananrove? Hiave mwia mwamwanta toqa kyeraqaatairo mpo inraikyavanto qovarama viro nai kyaahaqa hiananrove? tivera,

² nte nkyitara tiqana, Qaqao, qioma mpo inraikyavanto qovarama quananrove, qianinra. Tauraaqama Kotiva nai qua okyara Iutaa nraahu mwia tutaate tiro, Kotiva mwihua nraahu timwa nyunrave.

³ Quta Kotiva nai qua mwihua timwa nyuvata mpo uhua mwia qua hia riaraitita, hia Kotirara riemwaqita vura. Mwihua mwitaamaqita

vurara tita, nkye tiqata, Kotiva nai nriqiqaa kyauqu vatero qutaa tu quara qaqira kyaananrove, tivora.

⁴ Hياما qio nkye mwitaa tivara. Ekyaa vaisi unra qua nraahu ti variavaro Kotiva nraahu qutaa qua timwaqiro vi varivama variro. Kotira mpukuqi qara ntumwa tova Kotirara mwitaama tiro:

Ekyaa i quavanto ntapihi kyero nraahuma vaiho. Vaisivanto iqaa qua vatarerave tirera, i kepukya quavanto nraatara kyeroma vahiananrove,

tura.

(Ithi 51:4)

⁵ Tire hia ntapihi kye nrohi varura kyaiqava Kotiva ntapihi kyero nrohi vari kyaiqara qovarama kyairara tita, qiove tire mwaa quara tiqata, Tire hia ntapihi kyeta nrohi varura kyaiqava Kotira kyaahaqa hi variharo mwia kyaara Kotiva hيامa tiri inronra hiananrove qiananra? Nte mwitaa tiqanama qumina vaisivanto tintema kyena ti varina.

⁶ Qaqao, tire hيامa mwitaa qiananra. (Tire uaqia hi kyaiqara uturava hيامa Kotira kyaaahaqa hi variro. Mwia kyaara Kotiva qioma tiri inronra hiananro.) Kotiva hيامa ntapihi kyero variariva varirera, mwiva nraakiara nataama kyerove ekyaa nraakye qora qua ntapihi nyataananro?

⁷ Vaisi mponramwuvanto mwitaama tita, Nri-vage tire unra qua qiararo Kotira qutaa quavanto ntapihi kyero qoqaa vahiraro Kotira nrutuvanto nri quarive, tita. Mwihua mwitaa timwa kyeta qaiqaavata mwitaama tita, Tiri unra quavanto mwitaama kyero Kotira nrutu vara viriniqama

kyairera, nanraqamave Kotiva tita uaqia hi kyaiqara kyaara tiriqaa qua vataananrove?

⁸ Nrivaqe uaqia hi kyaiqara varaqita quararo Kotira kyuqe kyaiqa qovara hiarive, qia quava mwataamama vahiho. Mpo hiahua tirinramwuanra uaqia hi quara tinerata uti variqata unra tiqata, Nkyenramwuma mwi quara ti variavo, ti variara. Mwihua mwitaa qiara kyaara Kotiva mwihuaqaa qua vataiqena nte huvigaravema qianinra.

Ekyaa mwatani varia nraakye qorahua Kotira qua nteqa kyaara

⁹ Qio tire Iutaavanto kyuqe nraakye qora varurata mpo mwatanaa mwihua uaqia hi kyaiqara uti variahuave varita? Qaqao, hama mwitaama vahiho. Nte vaakya tura, ekyaa mwatani varihua Iutaavantovata, mpo mwatanaavantovata, variavaro uaqia hi kyaiqava ekyaa mwihuama tutero.

¹⁰ Kotira mpukuqi mwataama tiro:
Hia vaisi mpovanto ntapihi kyero nrohi variva varirave.

Hiavatave.

¹¹ Hia vaisi mpovanto Kotira okyara ntapihi kyero riaiva varirave.

Hia vaisi mpovanto tiqaro, Kyaiqe nte Kotira puaama kyena taqaankye, tiva varirave.

¹² Ekyaa mwatani varihua Kotira aanraqaa ntapihi kye quataara vaihata mwihua mwi aanranraqaataita mpona tuqasaqita vetantaarave.

Hia vaisi mpovanto Kotira kyaiqa kyuqema kyero vare varirave. Hiavatave. *(Ihi 53:1-3)*

13 Vaisivanto quntamwa tai mwatapira
hia ntahirama taira,
mwia votima kyero mwatani varia nraakye qo-
rahua
nyovanto qatua viro vahirave.

Mwihua mwaaqinriqaatairo unra quavanto
qovara hi varirave. *(Ihi 5:9)*

Mwihua quavanto quaiha tuhi voti hiva
mwihua mwaaqinriqaa vahirave. *(Ihi 140:3)*

14 Mpohua uaqiama nyate quava nraahu
mwatani
varia nraakye qorahua nyoqi vahirave. *(Ihi 10:7)*

15 Mwatani varia nraakye qorahua qamwanrama
kyeta

uro vaisi ru kyarerata uti variahua variavo.

16 Mwatani varia nraakye qorahua vi variavaro
mwihua quaraqatairo vehi utu kye
inraikyavave,

kye vu tiqata ntate varia inraikyavave,
qora inraikya mwiva nraahu qovara hi varirave.

17 Mwatani varia nraakye qorahua mwutukya-
vanto
qihaakyama vahiani okyarara hia ntapihlarave.
(Aisaiaa 59:7-8)

18 Mwatani varia nraakye qorahua Kotira nraatu
aatu

hiqata nrohiataara vaihata mwihua hia Kotira
nraatu

aatu hi variarave, tura. *(Ihi 36:1)*

Kotira mpukuqi mwitaa turave.

19 Tire riauraro Kotiva nai haaru timwa to
quava, mpo qua mpo qua vaihata mwi quara
riaa nraakye qorahua ekyaa mwi quara nraahu
riemwaqi quataara vaihata mwihua mwi quara

nteqa kye variara. Hiama qio mpovanto tiqaro, Nte uaqia hi kyaiqara okyara hia riaurave, qiananro. Ekyaa mwatani variahua Kotira qua nteqakye variavaro mwia kyaara Kotiva mwi-huaqaa qua vataanaro.

²⁰ Mwiaqaatairo Kotiva haaru Mosesira mwu quara nraakye qoravanto riemwaqiro quariva hiama qio Kotira vuqaa ntapihhi kyeru nrohi vari-ariva variananro. Kotiva haaru Mosesira mwu quava mwi quava iara tiqaro, E uaqia hi kyaiqara nraahu uti variaro, timwa kyeru mwia nraahuma i nraamwutaanaro.

Kotiva nraakye qora avuqavuma nyataanin-ranra tura

²¹ Qio mate mwaa entara qaraakya quama nri ntero. Kotiva nraakye qora qua taiqa kyeru avuqavuma nyataani okyarava qovarama viho. Mate Kotiva hia nai haaru timwa to quara riaraitiro, mwiva mpo okyara nraakye qora avuqavuma nyataani okyarara rieqaro mwi okyarara qovarama kyeru. Mwi okyarara qovarama kyaaninranra haaru Mosesivavata, poropeti vaisinramwuvata, tiri timwa timwunra.

²² Ta nraakye qorahua Iesusi Karaisirara gutaa mwivave tivera, Kotiva mwihua qua taiqa kyeru mwihua avuqavuma nyataanaro. Hia nraakye qoraqitairo mpovanto mpo qaramavata variho. Ekyaa kuaa qarama nraahu variavo.

²³ Tire ekyaahua Kotira qua nteqa kyeta hia qioqa hunanranra tita, tire hiama qio uro Kotiva kepukyavanto varinani variarahua varita.

²⁴ Tire mwitaama varurarovata Kotiva tiriara po kye timwa timwateqaro Karaisiva tiri huvantu

timwa taani kyaiqarara rieqaro tiri avuqavuma timwatero.

²⁵ Tiriara mwihua uaqia hi kyaiqara uti varia quara taiqa quarive tiro, Kotiva Iesusi Karaisira tiri timwihanro Iesusira nraanre rauruvaro gutu vura. Tire tiqata, Qutaama Iesusiva tiri kyaahaqa hirero mwitaa iho, qiarera, Kotiva tiri uaqia hi quara nruka timwataanro. Haaru nraakye qoravanto uaqia hi kyaiqara utuqita vuvaro Kotiva hia qamwanrama mwihua riraitiro, qati vu nraahu taqero variqiro viro mwiaqaatairo mate mwaa entara nraakye qora avuqavuma nyatai okyarara qovarama kyero.

²⁶ Kotiva hia nraakye qora uaqia hi kyaiqara varaa quara qumina nruka nyataraitiro, mwiva avuqavuma kyero Iesusira kyaiqara rieqaro nraakye qora qua nruka kyero avuqavuma nyatero. Vaisivantove nraakyevantove Iesusi Karaisirara qutaa mwivave tiraro Kotiva mwia avuqavuma mwataanro.

²⁷ Qio tire nanra qua rieqatave teta mwahuta qiananra? Hiam mpo qua vahiro. Nanra inraikyavantove tiri kyaahaqa hiananrove? Hiam tire haaru Kotiva timwa to quara riaurava tiri kyaahaqa hiananro. Tire Iesusirara qutaa mwivave turava, mwiva nraahuma tiri kyaahaqa hiananro.

²⁸ Nte mwitaama tuqo: Vaisivanto Kotiva haaru timwa to quara riemwaqiro viraro Kotiva hia mwianra rieqaro mwia uaqia hi quara nruka mwataanrove. Qaqao, vaisivanto Iesusirara qutaa mwivave timwa kyero mwianra riemwaqiro viraro Kotiva mwianra rieqaro mwia

uaqia hi quara nruka mwatero mwi vaisirara, Avuqavu nrohi variara vaisivavema, qiananro.

²⁹ Kotiva Iutaa mwanriqavanto nraahu variqaro mwiva hiave mpo mwatanaahua mwanriqavantovata variro? Qaqao, mwiva ekyaa mpo mwatanaahua mwanriqavanto-vatama variho.

³⁰ Qutaa Kotiva mwanriqa kuaiqiavanto nraahuma variho. Nkyiari mwamwanta toqa kyaahua Iutaavanto Iesusirara qutaa mwivave tivaro Kotiva mwihua uaqia hi kyaiqara vare quara nruka kyero mwihua avuqavuma nyataanaro. Mpo mwatanaahuavata Iesusirara qutaa mwivave tivaro Kotiva mwihua uaqia hi kyaiqara vare quaravata nruka kyero mwihuavata avuqavuma nyataanaro.

³¹ Tire Iesusirara riemwaqi viqata Kotiva haaru timwa to quara qati inraikyaqamave kyaanara? Qaqao, tire Iesusirara riemwaqi viqatama mwiagaataita tire Kotiva haaru timwa to quaravata ntapihi kyetama riemwaqita quanara.

4

Poruva Evarahaamuva uturara riaate tura

¹ Evarahaamuva mwiva tiri Iutaa haivaqava variqaro mwiva uturara nte nanreve qianinra?

² Kotiva Evarahaamunra kyaiqara riegaro mwianra, E avuqavu nrohi variara vaisivave, qiankye tutirio, Evarahaamuva qioma nai mwahuta tutiri.

³ Kotira mpukuqi Evarahaamunranra mwataama tiro: Evarahaamuva Kotira quara

qutaave tuvarora tiro, Kotiva mwianra, E avuqavu nrohi variara vaisivave, tuqo, turama.

⁴ Kyaiqa vaisivanto mpora kyaiqa vara mwataiharo mwia kyaiqara rieqaro mwia kyoqaa mwinrave. Mwi vaisiva hiamu tiqaro, Qati mpiho qiananro. Nina kyaiqa qiata mpihoma qiananro.

⁵ Tire hia kyaiqa vaisi mwia votima kye varuro. Hiamu qio tire Kotira kyaiqa vara mwataararo Kotiva mwianra rieqaro mwia qiata tiri uaqia hi quara nruka timwa taananro. Kotiva nraakye qora uaqia hi quara nruka nyate variva varihata tire hia mwitaa hiraitita, tire Iesusirara qutaa mwivave qiararo Kotiva mwianra rieqaroma tiri avuqavuma timwa taananro.

⁶ Hia vaisi kyaiqa mwianra riaraitiro, Kotiva mwia uaqia hi kyaiqara varai quara nruka kyero avuqavuma mwatairaro mwi vaisira mwutukyavanto kyugema kyero vahianinranra, tiri haivaqava Ntevitiva mwitaama tiro:

⁷ Kotira qua nteqa kyaa quara Kotiva nruka kyero vara kyaarihua qamwateqata varivarave.

⁸ Kotira qua nteqa kyaani vaisirara Kotiva tiqaro, Nte mwi quara taunru kyena hiamu mwianra riemwaqina quaninrave, qiari vaisiva qamwateqaro variarive, tura. *(Ihi 32:1-2)*

Ntevitiva mwi quara tura.

⁹ Kotiva vaisi mwia uaqiahi quara nruka mwatairaro qamwateqaro varianinranra Ntevitiva tuva, mwi quava Iutaavanto nkyiari mwamwanta toqakyaahuara nraahuve tiho? Qaqao, hia nkyiari mwamwanta toqaahuaravatama mwi quava vaiho. Nte vaakya Evarahaamunranra tura riaate.

Evarahaamuva Kotira quara qutaave tuvaro Kotiva

mwianra avuqavu hiara vaisivave turave. (*Ok-yara 15:6*)

¹⁰ Kotiva taire Evarahaamunranra mwitaa turave? Evarahaamuva nai mwamwanta toqa kyo entaraqaa Kotiva mwitaa tiro? Qaqao, Evarahaamuva hia nai mwamwanta toqa kyo vakya Kotiva mwitaa tura.

¹¹ Tauraa hia nai mwamwanta toqa kyo entaraqaa Evarahaamuva Kotirara, Qutaa qua qiaro, tuvaro Kotiva mwi vakya Evarahaamunra avuqavuma mwatora. Mwia avuqavuma mwatero mwia nraakiara mpo enta nraakye qoravanto Evarahaamunra avuqavuma mwatorara qati riemwa taate tiro, Kotiva qoraisi mwamwanta toqa kye okyarara qovarama kyovaro Evarahaamuva nai mwamwanta toqa kyora. Qio hia nai mwamwanta toqa kyo entaraqaa Kotiva Evarahaamunra avuqavuma mwatora.

Mwitaa hurara tita, hia nkyiari mwamwanta toqa kyaraitita, Kotirara qutaave qiavaro Kotiva avuqavuma nyatai nraakye qorahua mwihua qioma Evarahaamunranra tiri tiqovave tivara.

¹² Nkyiari mwamwanta toqa kyaahua mwihua-vata variqata nkyiari mwamwanta toqa kyerara hia nronraqama kyeta riaraitita, mwihua tiri haivaqara Evarahaamunra votima kyeta Kotirara qutaave timwaqi viqatara tita, mwihua-vata Evarahaamunranra mwiva tiri tiqovavema tivara. Evarahaamuva hia nai mwamwanta toqa kyo entara Kotirara riemwaqiro vurama.

Kotiva nai kyauqu nriqigaa vateqaro qutaave tu quara

¹³ Kotiva nai kyauqu nriqigaa vatero Evarahaamunranra tiqaro, Evata i nraaqiaravantovata varivaro ekyaa mwata mwia nkyi mwatama vahiananrove, tura. Kotiva mwi quara tiqaro hia Evarahaamunranra, Mwiva nte Mosesira mwu quara okyara qio riaiho, timwa kyero mwitaa turave. Kotiva hia mwitaa tiraitiro, Evarahaamunranra, Mwiva ni quara qutaave tihananra tina, nte mwianra rieganama mwia avuqavuma mwatarerave, timwa kyero mwitaa turama.

¹⁴ Kotiva haaru Mosesira mwu quara riarera ihua hiama qio ekyaa mwata varevara. Mwi-hua ekyaa mwata vararera ihua varivarovauma Iesusirara qutaa mwivave qia quava qumina qua vahiraro Kotiva nai kyauqu nriqigaa vateqaro Evarahaamunranra tu quavavata quminaqama quanro.

¹⁵ Kotiva haaru timwa to quava vaiharora tiro, vaisivanto mwi quara nteqa kyairaro mwia kyaara Kotira raraqa tairaro mwi vaisiraqaa qua vataanro. Qua mwaanra mwiva hia vahirera, mwi quara nteqa kyaariva hiama qio qua varaanro.

¹⁶ Evarahaamuva Kotira quara qutaave tuvarora tiro, Kotiva nai kyauqu nriqigaa vatero Evarahaamunranravata mwia nraaqiararavata mwihua kyugema nyatarero mwitaamama timwa nyinro. Mwiaqaatairo ekyaa Evarahaamunra nraaqiaranima mwi quava vahiananro. Iutaavanto Kotiva haaru timwa to quara rihuavata, ekyaa mpo mwatanaahuavata, mwihua Evarahaamunra votima kyeta Kotirara

riemwaqita vivaro Kotiva qutaa mwitaa hiankye ti quava mwihuaqima vahiananro. Tire tahuave Kotirara riemwaqi quarera, tire qioma Evarahaamunranra mwiva tiri tiqovave qiararo Kotiva Evarahaamunra timwa mwu quava tirinima vahiananro.

¹⁷ Kotira mpukuqi Kotiva Evarahaamunranra mwitaama tiro:

E mpo mwatanaa mpo mwatanaa mwihua haivaqavama varinanrave, tura. (*Ok-yara 17:5*)

Evarahaamuva Kotira vuqaa variqaro mwia quara qutaa quave tiro. Evarahaamuva tiqaro, Kotiva mwanriqavanto mwiva qioma qutu vihua vara qati sivuma kyaananrove. Kotiva mwanriqavanto variqaro tiraro qioma hia vahiani in-raikyava govarama quananrove, turama.

¹⁸ Evarahaamuva hia qio nraaqiara mwataariva variqaro Kotirara kepukyaqama kyero riemwaqiro viro tiqaro, Nte qioma nraaqiara mwataaninrave, timwa kyero mwiaqaatairo Evarahaamuva mpo mwatanaa mpo mwatanaa mwihua haivaqava varura. Kotiva Evarahaamunra timwa mwinro tiqaro, I nraaqiara airima varivarave, tu quava qutaa mwivau vahura.

¹⁹ Mwi entara Evarahaamuva hia nraaqiara mwataraitiro, 100 ihi vara kyero anoma kyero nyaapaiqama viro mwiva hia nai nyaapaiqama vurara riaraitiro, mwiva hia mwia nraatavanto kyontaqama vurara riaraitiro, mwiva Kotirara nraahu kepukyaqama kyero riemwaqiro vura.

20 Mwiva Kotiva nai kyauqu nriqigaa vatero qutaa mwianinrave tu quarara unra quave qiankyo timwa kyero, mwiva Kotirara kepukyaqama kyero riemwaqiro viqaroma Kotira nrtutu tuaaherero tiqaro,

21 Kotiva nai kyauqu nriqigaa vatero qutaave timwa tai quava qutaa mwivauma vahiananrove. Kotiva nraaqiara ni mpiananrove, tiro.

22 Evarahaamuva mwitaa timwa kyero Kotirara riemwaqiro vuvaro Kotiva mwianra rieqaro Evarahaamunranra, I uaqia hi quara nruka mwatena iara avuqavuma kyera nrohi variara vaisivavema tuqo, tura.

23-24 Kotiva Evarahaamunranra rieqaro mwitaa tura. Kotiva tiriavata rieqaro mwitaama qiananro. Tirevata Evarahaamunra votima kyeta Kotirara riemwaqi quararo Kotiva tirivata avuqavuma timwa taananro. Iesusiva tiri vunyaa vaisivanto qutu vuvaro Kotiva mwia qati vara sivuma kyorara tita, tire Kotirara riemwaqi vi varunanra.

25 Kotiva Iesusira titovaro Iesusiva tiri uaqia hi kyaiqarara qutu vuvaro mwiaqaatairo tiri uaqia hi quara taiqa kyero avuqavuma timwa taaninranra rieqaro Kotiva Iesusira qaiqaa qati vara sivuma kyora.

5

Kotiva tiri avuqavuma timwa tairara tura

1 Kotiva Iesusira qati vara sivuma kyorara tita, tire Iesusirara qutaa mwivave turaro Kotiva tiri uaqia hi quara taiqa kyero tiri avuqavuma timwa

taira. Tiri vunyaa vaisivanto Iesusi Karaisiva kyaiqa vara mwatorara rieqaro Kotira mwutukyaqitairo qihaakya iharo tiriara mwaateraave tihata tire Kotiravatama kyeta kuaaqi varunanra.

² Tire Iesusirara qutaa mwivave turaro Kotiva tiri kyuqema timwate varihata varunanra. Mwitaamaqi viqata nraakiara Kotira peqa okyara taqaananra vekya variqatara tita, tiri mwutukyaqitairo kyuqe hi varihata varunanra.

³ Muaanra vahiani entaravata tiri mwutukyaqitairo kyuqe hi variraqetama variananra. Tire Kotirara rieqatama muaanra nraatara kyeta tire mwiaqaataita kepukyaqama vita variqata

⁴ tire hia uqenranrai tita tire kepukya nraakye qora variqata mwi inraikyara vekya varunanra.

⁵ Tire mwitaamaqita quararo Kotiva hia tiri qaqira kyairaqe tire kyauriqata variananrave. Kotiva nai mwanraqura tiri timwihanro mwia mwanraquravanto tiri mwutukyaqi kepukyaqa hiro vaihata tire Kotira mwutukyavanto tiriara vahira ntapihunanranra tita, tire hia kyauriqata variananra.

⁶ Tire uaqia hura nraakye qorahua variqata hia qioqama kye teta kyaahaqa hiarahua varivararo Kotiva nai timwa to entaraqaa Karaisira vara kyovaro tiri kyaahaqa hirero qutu vura.

⁷ Tire mwata mwaini varurahua ntapihi kyero nrohi variani vaisira kyaahaqa hirerata tire hiam qihaakyama kyeta mwianra qutu quanana. Kyuqe vaisiaravata mpovanto nanrianra mwianra qutu quataa hiraroma mwianra qutu quanarro.

⁸ Tire mwitaa hurarovata Kotiva hia mwitaa hiraitiro, mwia mwutukavanto tiriara mpoqiavata vahira tiri tinraamwuteqaro tire teta uaqiahi inraikyaraqı varuraro Karaisira timiharo tiriara qutira.

⁹ Iesusiva tiriara rieqaro nai nraanre rauru kyero qutu viro tiri vara kyero Kotira vuqaa avuqavuma timwa taihata varunanra. Iesusiva mwitaa hivara tiro, mwiva kepukyaqama kyero mpoqiavata tiri kyaahaqamaqiro viraro Kotiva hia tiriqaa nraakiaravata qua vataanro.

¹⁰ Tire Kotira nramwutaahua variavararo mwia mwaaguvanto tiriara rieqaro qutu vurara tita, tire Kotiravata kuaaqı varunanra. Tire Kotira nramwutaa variavana entara Karaisiva tiri kyaahaqama timwa tora. Mwaa entara tire Kotiravata kuaaqı varurarora tiro, mwia mwaaguvanto tiriqi variqi vi variva mpoqiavata tiri kyaahaqama timwa tairaro Kotiva tiri tivitaanro.

¹¹ Hiama mwi quava nraahu vahiro. Mwaa quavavatama vahiro. Tiri vunyaa vaisivanto Iesusi Karaisiva tiri kyaahaqama timwa taihata tire Kotiravata kuaaqı variqatara tita, tire Kotirara qamwateqata varunanra.

Poruva Ataamunra okyararavata Iesusira okyararavata tura

¹² Haaru vaisi kuaikuvanto Kotira qua nteqa kyovaro mwiaqaatairo uaqia hi kyaiqara vare okyarava mwatani qovarama vuvaro qutu vi okyaravavata qovarama vuvata mwiaqaataita ekyaa nraakye qora uaqia hi kyaiqara uti varurara tita, mwihua ekyaa qutu vi okyararavata varora.

13 Tauraaqama Kotiva nai qua okyara hia Mosesira timwa mwu entara uaqia hu kyaiqava mwatani vahura. Mwi entara Kotiva nai qua okyara hia Mosesira timwa mwunranra tita, nraakye qora uaqia hi kyaiqara utuqi vuvaro hia Kotiva tiqaro, Nkye ni qua nteqa kyaavo, tura.

14 Kotiva hia mwitaa tuvarovata Ataa-munraqaatairo nraakye qora quti okyarava qati nraahu vahiqi vi varuvaro Mosesivavata variqiro viro uro qutu vura. Mwi entara Ataamuva Kotira qua nteqa kyero variqiro viro uro qutu vuvata, nraakye qora hia Ataamuva Kotira qua nteqa kyontema kyeta varuhua, mwihuavata mwiqi nraahu variqita vita qutu vura.

Ataamuva tauraanaa vaisi varuvaro mwia nraakiara qovara hiani vaisiva Iesusivavata tauraanaa vaisi votima kyero varura.

15 Mwitanahua kyaiqa hia kuaa kyaiqa vahura. Ataamuva Kotira qua nteqa kyero varo kyaiqava vahuvaro Kotiva nraakye qora kyuqema nyataari okyarava Ataamunra kyaiqa nraatara kyero vahura. Ataamuva vaisi kuaikuvanto Kotira qua nteqa kyoraqaataita airi nraakye qora qutu vi variara. Kotiva nraakye qora kyuqema nyatarero vaisi mpo titovaro mwi vaisiva Iesusi Karaisiva kuaikuvanto mwihua kyaahaqama nyatoraqataita airi nraakye qora kyuqema vita variara.

16 Qaiqaa tirera. Tauraa vaisi kuaikuvanto uaqia hi kyaiqara utu kyova mpo qarama vaiharo Kotiva nraakye qora kyuqema nyataani okyarava mpo qaramama vairo.

Tauraa vaisi kuaikuvanto Kotira qua kuaanani nteqa kyovaro Kotiva mwiaqaa qua vatero tiqaro, E qutu vinanrave, tura.

Nraakiara nraakye qoravanto airi nani Kotira qua nteqa kyaavaro Kotiva qati mwihua kyuqema nyatarero hiro tiqaro, Hia nkyiqa qua vataaninrave, tura.

¹⁷ Haaru vaisi kuaikuvanto uaqia hu kyaiqara utuvaro mwiaqaatairo qutu vi inraikyava nraakye qoraqaa ntaqikyiqiro vi varuvata mwihua qutuqita vi varura. Mwitaamaqita vi varuvaro Iesusi Karaisiva kuaikuvanto qutu vi varia okyarara nraatara kyorara tita, nraakye qora mponramwu, Kotiva qati kyuqema nyateqaro nkyiqa hia qua vataaninrave ti nraakye qorahua, mwihua qati variqi viqata Karaisira vatama kyeta varivara.

¹⁸ Mwi quara okyara mwitaamama vahiyo: Haaru vaisi mpovanto uaqia hu kyaiqara kuaiqia utu kyovaro mwia kyaara Kotiva ekyaa nraakye qoraqaa qua vateqaro qutu vivarave tuvata nraakye qora qutuqita vi varura. Mwia votima kyero vaisi mpovanto kyaiqa kuaiqia kyuqe kyaiqa vara kyovaro mwiaqaatairo Kotiva nraakye qorara tiqaro, Nkyi uaqia hi quara taiqa kyena avuqavuma nyatauqo. Nkye qati variqita vivarave, tura.

¹⁹ Haaru vaisi kuaikuvanto Kotira qua nteqa kyoraqaataita airi nraakye qora hia kyuqema vita variqata uaqia hu kyaiqara varaqita vi varura. Mwia votima kyero vaisi mpo mwiva kuaiqiavanto Kotira qua vataqiro vuraqaatairo

Kotiva airi nraakye qorara tiqaro, Nkyi qua taiqa kyena nkyi avuqavuma nyataaninrave, ti varira.

²⁰ Nraakye qoravanto uaqia hi kyaiqara utuqita vuvaro mwiaqaatairo Kotiva qao tu quara Mosesira mwuvatavata nraakye qoravanto uaqia hi kyaiqara mpoqiavata nraahu utuqita vura. Mwitaamaqi vi varuvaro qora kyaiqavanto nronraqama kyero vahuvaro mwiaqaatairo Kotiva kyugema nyataari okyarava mwiavata nraatara kyero mpoqiavata vahura.

²¹ Haaru uaqia hu kyaiqava nraahu nraakye qora ntavaaqavu kyovaro qutu vi inraikyava mwihuaqaa ntaqikyiqiro vuvata mwihua qutuqita nraahu vi varura. Mwaa entara Kotiva tiri kyugema timwa teqaro tiriqaa ntaqikyiqiroma viro. Tiri nronravanto Iesusi Karaisiva tiri kyaahaqama timwa torara tiro, Kotiva tiri avuqavuma timwa taihata tire ekyaa enta qati variqi quarahuama varita.

6

Tire Iesusira vatama kye qutu vurahua

¹ Mwi quara rieqatama tire nanra quave qiananra? Tire mwaa quarave qiananra, Nrivage uaqia hi kyaiqara utuqita quararo Kotiva mpoqiavata tiri kyugema timwa taarive. Mwitaave tire qiananra?

² Qaqao, hia tire mwitaa qiara. Tire qutu vuraro uaqia hi kyaiqava hia qaiqaa tiriqaa ntaqikyivi variho. Mwitaa hirara tita, tire qaiqaa uaqia hi kyaiqara utuqita quarora.

3 Nkye hia mwaa quara ntapihiarave? Tire Iesusira nraaqiaraqama vita nramanri vareta tire mwi entara Iesusi Karaisira vatama kyeta kuaaqi variqata tire mwiva qutu vuntema kyeta qutu vunanra.

4 Tire nramanri vareta Iesusi Karaisira quntamwa tontema kyeta tirivata quntamwa taavata varunanra. Mwiaqaatairo Iesusira qova peqaqama kyero Iesusira qati vara sivuma kyontema kyero mwiva tirivata vara sivuma kyairage tire qaraakyaqama kyetama variqita quanana.

5 Tire Iesusira vatama kyeta qutu quarahua variqata qioma tire Iesusira vatama kyeta qati sivita variananra.

6 Tire ntapihi kyaunanrave. Tiri vu nraatoqi uaqia hi kyaiqara utuarava tiri hia ntavaaqavu tairaro tiriqi uaqia hi kyaiqara varaananra mwia kepukyavantovata taiqa quarive tiro, tiri haaruaa vu nraato Karaisira vatama kyero kyatarigaa rutora.

7 Qutu viva qutu virara tiro, uaqia hi kyaiqava hiam qio qaiqaa mwiaqaa ntaqikyiananro.

8 Karaisiva qutu vuvata tire mwiavatama kye qutu vurahuara tita, tire qioma Karaisira vatama kyeta qati sivi variqita quanana.

9 Tire ntapihi kyauro Karaisiva qutu vuvaro Kotiva mwia qati vara sivuma kyorara tiro, mwiva hia qaiqaavata qutu quanana. Hia qutira inraikyavanto mwiaqaa qaiqaa ntaqikyiananro.

10 Iesusiva qutu virera hiqaro mwiva tiri uaqia hi kyaiqarara rieqaro kuaa nani qutu vura. Iesusiva hiam qio qaiqaavata mwianra rieqaro qutu

quananro. Iesusiva mwaa entara qati variqiro viqaro Kotiravata variqiro vi variro.

11 Mwia votima kyeta nkyevata vu nraatoqitaita mwitaama kye rieta qiata. Tire qutu quarahua votima kyeta variararo uaqia hi kyaiqava hia tiriqaa qio ntaqikyiananrove. Tire Iesusi Karaisira vatama kyeta qati variqi vita Kotira vatama kyeta kuaaqi variqi virerave, qiata.

12 Nkye varivaro nkyi mwamwantavanto mpo enta qutu quananro. Qio nkye qutu vi mwamwantara vatama kyeta variqata nkye nkyeta mwamwantavanto api varaataa hi kyaiqara utivora. Uaqia hi kyaiqava nkyi mwamwantaqaa ntaqikyiqiro quankyora.

13 Nkye nkyeta kyauquve, kyuquve, nanra mwamwantave qati kyaivaro mwi mwamwantava uaqia hi kyaiqara utuankyora. Nkye ekyara qutu quataara vaihata nkye qati variqita vi variara. Nkye mwianra rieqatama Kotira kyaiqa nraahu vararerata uti variqatama nkyeta kyauquve, kyuquve, mpo mwamwantave, mwiaqotaita avuqavuma kyeta kyuqe kyaiqa nraahu varaqita quata.

14 Kotiva Mosesira mwu quava mwaa entara hiam qio nkyiqa ntaqikyiananro. Kotiva nraake qora kyuqema nyatai okyarava nkyiqa ntaqikyivi variro. Mwitaa hirara tiro, uaqia hi kyaiqava nkyiqa ntaqikyiqiro quankyora.

Ntapihi kye nrohia okyarara kyaiqa vaisi variate tura

¹⁵ Mwiaqaataita tire nanra quave qiananra? Mosesira qua okyaravanto hia tiriqaa ntaqikyiananrove. Kotiva nraakye qora kyuqema nyatai okyarava tiriqaa ntaqikyi variho. Mwitaa hirara tita, uaqia hi kyaiqara qati nraahu utuqi quare. Mwitaaave tire qiananra? Qaqao, tire mwitaa qiarora.

¹⁶ Nkye hiave ntapihavo? Nkye vaisi mporara i kyaiqa vararerave tivaro mwi vaisiva nkyiqa ntaqikyirata nkye mwia kyaiqa vaisima vari-
vara. Nkye uaqia hi kyaiqara utivera, uaqia hi kyaiqava nkyiqa ntaqikyiqi virata nkye mwia kyaiqa vaisima variqata mwia kyaiqa nraahu varaqita vita uro qutu vivara. Nkye Kotira qua riemwaqita vivera, Kotiva nkyiqa ntaqikyiqiro virata nkye mwia kyaiqa vaisi varivaro Kotiva nkyi avuqavuma nyataanaro.

¹⁷ Nkye haaru varuvaro uaqia hu kyaiqava nkyiqa ntaqikyiqiro vi varuvata nkye varura. Nkye mwitaamaqita vi varuvata mwiaqaataita mpo uhua qutaa qua nkyi timwa nyuvata hia nkye mwia qua mpoqia qaqira kyaraitita, ekyaa mwi quara riemwaqita vi variara. Nte mwianra rieqanama Kotirara qamwateqanama varina.

¹⁸ Kotiva nkyi huvantu kyaiharo uaqia hi kyaiqava nkyi tuta kyaihata nkye variara. Mate kyuqe kyaiqavanto nkyiqa ntaqiky varihata nkye kyuqe kyaiqa nraahu vararerata uti variara.

¹⁹ Ni qua hia rievorave tina, mwiaqaataina nte vaisivanto qua qiantema kyena nkyiara tuqo.

Haaru uaqia hu kyaiqava nkyiqa ntaqiky vari entara nkye uaqia hu kyaiqara varaataa huvata nkye uaqia hu kyaiqara utita tiqata,

Tiri mwamwantavanto qioma mwi kyaiqara varaananrove timwa kyeqata uaqia hu kyaiqara mpo kyaiqa mpo kyaiqa uti varura.

Mwia votima kyeta mwaa entara nkye tiqata, Kyuqe kyaiqavanto tiriqaa ntaqikiyi variraqe tire qutaa Kotira nraaqiara variare, timwa kyeqata nkyeta nyamwantaqotaita kyuqe kyaiqa nraahu varaqita quata.

²⁰ Haaru uaqia hu kyaiqava nkyiqa ntaqikiyi varuvata nkye mwia kyaiqa vaisi varuvaro kyuqe kyaiqavanto hia nkyiqa ntaqikyurave.

²¹ Nkye haaru uaqia hu kyaiqara uturara mate riaavaro nkyi kyaurihata variarave. Nkye mwi kyaiqara uturaqaataita nanra kyuqe inraikya varorave? Mwi kyaiqara utuariva variqiro viro uro ekyarama qutu quananno.

²² Qio mate mwaa entara nkye huvantu quavaro uaqia hi kyaiqava hia nkyiqa ntaqikiyi varihata nkye Kotira kyaiqa vaisi variarama. Mwiaqaataita nkye nanra inraikyave varevara? Nkye mwitaamaqi viqatama nkye qutaama Kotira nraaqiaraqama vita nkye mwiaqaataita ekyaa enta qati variqita virama varevara.

²³ Uaqia hi kyaiqava nai kyaiqa vaisi qutu quani kyoqaara mwihanro Kotiva Iesusi Karaisira tiri vunyaa vaisi kyaiqara riegaro tiri qatiqama kyero ekyaa enta qati variqita quananna timwinrama.

7

Poruva nraakyevento vaati varaaninraqaa ntumwa kyero tura

¹ Ni kata pakyya tuaavo, nkye qua vataira okyara ntapihi riaahuara tita, nkye ntapihi ri-aavaro qua okyaravanto vaisivanto qati variqiro quani entara nraahu mwiaqaa ntaqikyiro. Vaisivanto qutu quani entara mwi quava hiama qio mwiaqaa ntaqikyiananrove.

² Qio nraakye ntumwua okyarara nraato tuata. Nraakye ntumwu mwataiharo tiri qua okyaravanto mwi nraakyerara tiqaro mwi vaisiva i vaativanto variho tiharo mwi nraakyeva nai vaatintiri variro. Mwia vaativanto qati variqiro vi entara mwiva mwia nraatavanto variro. Mwia vaativanto qutu quani entara tiri qua okyaravanto hia mwi nraakyerera tutaananro.

³ Mwia vaativanto qati variani entara mwi nraakyeva mpo vaisintiri nrohi varirera, mwi nraakyerera nraata vaati ntuge hi vari nraakyerave tivara. Mwia vaativanto qutu viraro tiri qua okyaravanto hia mwi nraakyerera tutairaro mwi nraakyeva qati variqaro vaisi mpo vareqaro mwiva hiama nraata vaati ntuge hiananrove.

⁴ Ni kata pakyya tuaavo, nkyevata mwia votima kyeta variavo. Iesusi Karaisira kyatariaqaa hiritovaro qutu vuvata nkyevata mwi entara qutu vurara tiro, mate Mosesira qua okyaravanto hiama qio nkyi tutaananrove. Kotiva Karaisira qati vara sivuma kyorara tiro, Karaisiva qati varihata nkye mwianivanto variavo. Nkye Karaisira nraaqiara variqatara tita, nkye Kotira kyaiqa varehuama varita.

⁵ Haaru uaqia hi kyaiqava tiriqaa ntaqikyivi varu entara Mosesira mwu quava tiri vara sivuma kyovata tire qao timwa tai kyaiqara nraahu varaqi

virera utuavananra. Mwi kyaiqaraqaatairo qutu quana inraikyava nraahu qovarama vura.

⁶ Haaru Mosesira mwu quava tiri rupa tovata tire qutu quavananranra tiro, mwi quava hia tiriqaa ntaqikiyiki varihata tire qati varunanra. Tire qatinani variqata hia tire haaruana qua okyara qara ntumwa tora rieqata Kotirani kyuqe kyaiqa vararaitita, tire qaraakya qua okyara rieqata varuraro Kotira mwanraquravanto tiri kyaahaqa ihata Kotira kyaiqa vare varunanra.

Kotiva Mosesira mwu quaravata qora kyaiqaravata tura

⁷ Kotiva haaru Mosesira mwu quava hia tiri kyaahaqa hurara tita, tire mwianra uaqia hi quaraveve qiananra? Tire mwitaave qiananra? Qaqao, hiave. Mwi quava hia vahitiri, tire hiama uaqia hi kyaiqara okyara ntapihuratiri. Mwi quava tiqaro, Hia mpova hi inraikyarara vairiqa hiante, tirave. Mwi quava hia mwitaa titiri, nte vairiqa hia okyarara hiama ntapihutiri.

⁸ Nte mwi quara riemwagana quataara vahunana nte variavaro uaqia hi kyaiqara utuariva nraahu ni pu naatoqi vahuvanana tina, nte mwi quara nteqa kyaankye timwa kyena mwiaqaatai mpo inraikya mpo inraikyara ni mutukya ntuvana variavara. Kotiva qaoqa hiqaro qua vatova hia vahitiri, mpovanto qua nteqa kyairaqaatairo hiama uaqia hi kyaiqara utu kyaiho tivaro uaqia hi kyaiqara kepukya hiama vahitiri.

⁹ Ntevata haaru variqana hia Kotira qua okyara riaava entara qati variqina quavara. Nte mwitaama variqina vi variavaro Kotiva hia mwitaa hiante tu quava nri ntovana nte mwi

quara riaavaro ni pu naatoqitairo uaqia hi kyaiqara utuariva qovarama vuvana nte mwi quara nteqa kyena

¹⁰ mwia kyaara qutu quahua votima kyena variqina quavara. Kotiva hia mwitaa hiante tu quava ni kyaahaqa huvana nte qati variqina quataara vahuvana ntenavanto mwi quara nteqa kyena mwia kyaara nte qutu quahua votima kyena variqi quavara.

¹¹ Nte Kotiva hia mwitaa hiante tu quara riaavaro ni pu naatoqitairo uaqia hi inraikyava ni kumwaanri tiqaro, Qioma mwi quara nteqa kye-nanrave, tuvana nte mwi quara nteqa kyaavaro uaqia hi kyaiqara utuavava ni naatara kyovana mwia kyaara nte qutu quariva variavara.

¹² Mosesira mwu quava kyotata quama vahiro. Kotiva qao timwa kyero hia mwitaa hiate tu quavavata Kotira qua kyotata quama vahiro. Mwi quava nai avuqavuma kyero vahiva kyuqe quama vahiro.

¹³ Mwi quava kyuqe qua vaihananra tina, nte kyuqe qua kyaarave quti inraikyara varena? Qaqao, hiam. Nte mwi quara nteqa kyena uaqia hi kyaiqara utuaninra kyaarama nte qutu-ani inraikyara varena. Ni pu naatoqitairo uaqia hi kyaiqara utuariva kyuqe qua nteqa kyaante tura kyaara nte qutu quani inraikyara varena mwiaqaatana nte ntapihi kyena taqauqaro uaqia hi kyaiqara okyaravanto uaqia hiva vahirama. Kotiva qao timwa tero hia mwitaa hiante tu quara naamutovana nte uaqia hi kyaiqara okyara taqauqaro nai anoma kyero uaqia hivama vahiro.

Uaqia hi kyaiqava tiri vu nraato ntumwa qu kyai okyarara tura

¹⁴ Tire ntapihi kyaunanra. Kotiva haaru vato quava aanra kyugeraqaa nrohiana okyarara ti varira. Mwi quava mwitaa ti varihana nte uaqia hi aanranraqaa nrohiarivama varina. Uaqia hi kyaiqava ni rupa taihana nte mwia kyaiqa vaisivama varina.

¹⁵ Nte ntena vare varu kyaiqara hia anoma kyena ntapihura. Mwi kyaiqara kyuge kyaiqa ni varaataa iho timwa kyena mwiaqaataina nte hia mwi kyaiqara varena. Qaiqaa mpo kyaiqa uaqia hi kyaiqara hia ni kyakya hira hia varaaninrave timwa kyena mwiaqaataina nte mwi kyaiqara uti varura.

¹⁶ Nte uaqia hi kyaiqara hia varaataa hira mwia nraahu vareqana nte taqauqaro Kotiva qao timwa to quava kyuge qua nraahuma vahiro.

¹⁷ Nte uaqia hi kyaiqara utiqana hia nte-navauma mwi kyaiqara uti varina. Ni pu naatoqi uaqia hi kyaiqara utuariva vahiva, mwivama mwi kyaiqara uti variro.

¹⁸ Nte taqauqaro kyuge kyaiqa varaariva hia ni utaqi vahira. Nte ntena pu naato mutukyaqiara tuqo. Ni mutukyaqitairo kyuge kyaiqa varaataa ihanavata hia mwia varaura.

¹⁹ Nte tiqana, Kyai nte kyuge kyaiqa varaankye, timwa kyenavata mwi kyaiqara hia varaura. Nte tiqana, Qaqao, hia uaqia hi kyaiqara utirerave, timwa kyenavata uaqia hi kyaiqara mwia qati nraahu uti varura.

²⁰ Hia ni kyakya hi kyaiqara nraahu vare varura mwia hia ntenavantovauma varena. Uaqia hi kyaiqava ni utaqi vahiva, mwivama

mwi kyaiqara vararera uti varihana nte mwi kyaiqara varena.

²¹ Mwiaqaataina nte taqauqaro vaisivanto kyaiqa varaari okyarava mwitaamama vahiho. Nte kyuqe kyaiqa vararera huqaro uaqia hi kyaiqavama aanra antue variro.

²² Ni mutukyavanto Kotira qua okyarara qamwataihana kyai mwi quara vataqina quankye tuqaro

²³ ni pu naato utaqitairo mpo kyaiqa uaqia hi kyaiqara varaariva nramwutaaga hiqaro nte kyuqe kyaiqa vararera hura nraatara kyero ni ntavaaqavu kyero rupate varihana varura.

²⁴⁻²⁵ Ni mutukyaqitairo Kotira kyaiqa vaisi vari-ataa iharo ni mamantavanto uaqia hi kyaiqara vararera uti varira. Po, nte anoma kyena uaqia hiraqi uaqiama kyena varuqo. Ni mamantavanto uaqia hi kyaiqara varaari mwamwantava ni ntavaaqavu kyaihana nte mwia kyaara qutu quankyorave. Tavave ni huvantu kyairaqe nte qati varianinrave? Qio Iesusi Karaisiva tiri vun-yaava, mwivama tiri huvantu kyaariva variho. Nte mwianra rieqanama Kotirara kyuqeve tina mwia nrutu tuaaherauqo.

8

Kotira mwanraquravanto nraakye qora kyahaqa hirata nrohirara tura

¹ Mwi quara okyara mwitaamama vahiho: Nraakye qoravanto Iesusiraqaa taaqau vita varihua hiam mwihuaqaa qua vahiananro.

2 Kotira mwanraquravanto tiriqaa ntaqikyiri variraqe tire Karaisiravata kuaaqi variararo hiamu uaqia hi kyaiqavavata, qutuari inraikyavavata, tiri tutairaqe variananra. Tire huvantu vita nritareta qatinanima varita.

3 Tauraa tiri vu nraatovanto uaqiama kyero vahuvarora tiro, Kotiva qaoqa hiqaro Mosesira mwu quava hia kepukyaqama kyeqaro tiri kyaa-haqa hura. Mwi quava hia tiri kyaahaqa hiariva vahuvarora tiro, Kotiva naivanto tiri kyaahaqa hura. Nraakye qorara rieqaro mwi-hua uaqia hi kyaiqaraqaara qutu quarive tiro, Kotiva nai mwaaqu titovaro Karaisiva tiri uaqia hura nraakye qorahua votima kyero tiri kuaa mwamwanta varero varuvaro Kotiva tiri uaqia hi quara mwiaqaa vatovaro Karaisiva qutu vura.

4 Haaru Kotiva avuqavuma kyero nraakye qorara mwitaa mwitaamaqi viqata nrohiate timwa to quava vahuvaro Kotiva tiriara mwi quava mwihuaqi vahirata mwihua nkyiari mwamwantaavanto uaqia hi kyaiqara varaataa hianinra hia vararaitita, nina mwanraquravanto qiani quara nraahu riemwaqita quate tiro, Kotiva tiri qua Karaisiraqaa vatovaro qutu vura.

5 Mwia vu nraatoqitairo uaqia hi kyaiqara nraahu varaataa hiari vaisiva variraro uaqia hi kyaiqava mwi vaisiraqaa ntaqikyiqiro quanano. Mwia vu nraatoqitairo Kotira kyaiqara nraahu riemwaqiro quari vaisiva variraro Kotira mwanraquravanto mwi vaisiraqaa ntaqikyiqiro quanano.

6 Mwia vu nraatoqitairo uaqia hi kyaiqara nraahu utuataa hiari vaisiva variqiro viro uro

ekyaara qutu quanantro. Mwia vu nraatoqitairo Kotira kyaiqara Kotira mwanraquravanto kyaahaqa hiraro mwia nraahu varaataa hiariva variqiro viraro mwutukyaqitairo qihaakya hiraro ekyaa enta qati variqiro quanantro.

⁷ Uaqia hi kyaiqara nraahu varaataa hiariva vaisiqaa ntaqikiyi vi variraro mwi vaisiva Kotira nramwutaama variananro. Mwi vaisiva hia Kotira qua riaraitiro, Kotira qua nteqakye variananro. Mwiva Kotira qua riemwaqiro quariva hiam mwiaqi vahi.

⁸ Uaqia hi kyaiqara nraahu varaataa hirata vari nraakye qorahua Kotira kyakya hiani inraikyara hiam qio varevara.

⁹ Qio Kotira mwanraquravanto nkyiqi varirera, Kotira mwanraquravanto nkyiqa ntaqikiyi variraro nkyi vu nraatovanto uaqia hi kyaiqara nraahu varaataa hiva hiam qio nkyiqa ntaqikiyananro. Karaisira mwanraquravanto vaisi mpoqi hia varirera, mwi vaisiva hiam Karaisiranivanto variananro.

¹⁰ Karaisiva nkyiqi variqi virera, nkyi mwamwantavanto uaqia hi kyaiqara kyaara qutu quariva variraro Karaisiva nkyi avuqavuma nyatairara tiro, nkyi mwanraquravanto qati variqiro quarivama variananro.

¹¹ Iesusiva qutu vuvaro Kotiva mwia vara qati sivu kyora. Qio Kotira mwanraquravanto nkyiqi varirera, Kotiva Iesusira qati vara sivuma kyontema kyero mwiva nkyi qutu vi mwamwantara vara sivuma kyairata qati variqi vivara. Kotira mwanraquravanto nkyiqi variqiro vi varirara tiro, Kotiva mwitaa hirata nkye qati variqi vivara.

¹² Ni kata pakyaa tuaavo, mwi quara rieqatama tita vu nraatovanto uaqia hi kyaiqara varaataa hira tire varaqita quarora.

¹³ Nkye nkyeta vu nraatovanto uaqia hi kyaiqara varaataa hira varaivera, nkye ekyaara qutu vivara. Kotira mwanraquravanto nkyi kyaahaqa hirata nkye uaqia hi kyaiqara ekjaa ru taiga kyaivera, nkye ekjaa enta qatima variqi vivara.

¹⁴ Kotira mwanraquravanto ti quara rieqata nrohiahua, mwihuama Kotira nraaqiarama varita.

¹⁵ Kotiva hia nkyiara qaiqaa aatu hiqata nrohivaro vaana uaqia hiva nkyi rupa kyero nkyiqa ntaqikyiarive timwa kyero mpo mwanraqura nkyi nyinrave. Kotiva nai nraaqiaraqama kyero tiri virirero nai mwanraqura tiriqi vataihata tire Kotirara aakyara nteqata, Ko, ko, ti varunanra.

¹⁶ Kotira mwanraquravanto tiri mwanraqura kyaahaqa hi variharo tiri mwanraquravanto tiqaro, Tire Kotira nraaqiarama varuro, ti varira.

¹⁷ Tire Kotira nraaqiara varurahuara tita, tire Kotiva nai nraaqiaranive timwa tai inraikyara varaarahuama varita. Tire Karaisiravatama kye varurahuara tita, tire Kotiva Karaisiranive timwa tai inraikyara varaarahuama varita. Tire mate mwaa entara Karaisira nraantanteta nriqa vi inraikyara varaqi quarahua nraakiara Karaisiva varintema kye tire nronraqama vita Karaisiravata kepukyaqama kye qati variqi quanana.

Tire nraakiara kyuqema kyeta qati variqi quanranra tura

18 Nte mwitaamama riena. Nraakiara Kotiva tiri nronraqama kyero kyugema timwa taani entava qovarama quaninra vekya variqanama nte mate mwaa entara nriqa vi inraikyara varaqi quaninrave, muaanra varaqi quaninrave, mwi inraikyarara hia nronraqama kyena riaaninra.

19 Kotiva tiri nai nraaqiara nronraqama kyaani entava qovarama quaninranra, ekyaa Kotiva ututai inraikyava mwi entara qamwanrama qovara hiarive timwa kyero mwia vekya variro.

20 Mwaa entara ekyaa Kotiva ututai inraikyava vahiqiro viro uro uaqiama viro taiqa vi varira. Hia naiqama kyeqaro mwitaa hira, Kotiva taiqaante tiharo mwitaa hira. Qio Kotiva ututai inraikyava hiamu mpo enta mpo enta mwitaamaqiro nraahu quanano.

21 Nraakiara Kotiva huvantu kyairaro mwi inraikyava hia tapitaraitiro, qatima vahiqiro quanano. Nraakiara ekyaa Kotiva ututai inraikyava tire mwia nraaqiaravanto variaran-tema kyeroma qati vahiqiro quanano.

22 Tire ntapihi kyaunanra. Nraakyevanto nraaqiara mwatarero atura ntintema kyero ekyaa Kotiva ututai inraikyava nai huvantu kyaani entarara rieqaro atura ntumwaqiro nrivama mate mwaa entaravata qati nraahu atura nti variro.

23 Hia mwi inraikyava nraahu atura nti variro. Kotiva nai mwanraqura nraante tiri timwi-hata varurahuama, tirevata mwitaamaqita vi varunanra. Tire Kotiva tiri vara virikyero tiri kyugema kyaani entara vekya variqatama, tirevata atura ntiqata varunanra.

24 Haaru tire uaqia hi aanranra qaqira kyauraro Iesusiva tiri aanra kyugeraqaa vita kyero vatairara tita, tire tiqata, Nraakiara Kotiva tiri mwamwanta qati vara sivuma kyero tiri viri-ananrove, timwa kyeta tire mwi entara vekyama varita. Mate hia taqaana inraikyava nraakiara nrianinra mwia vekyama varita. Tire mwi inraikyara taqetavauma hia mwi inraikyara vekya variananra.

25 Tire hia taqaraitita tiqata, Qutaama mwi entava nri ntaananrove, timwa kyeta mwiaqaatai tiri mwutukya qihaakya hi varihata mwi entara vekya variqata taqe varunanra.

26 Tire hia kepukya vahi nraakye qorahua variqata mwukyaari tu kyeta aanra kyugera mwiaqaa nrohi varurarora tiro, Kotira mwanraquravanto tiri kyaahaqa hiro. Tire Kotirara aakyara nteqata mwutukyaqitai mwi inraikyarara riauraro nrovanto hia kyugema kyeqaro qua ti varira. Tire mwitaa huraro Kotira mwanraquravanto tiriara rieqaro Kotirara aakyara ntaira.

27 Mwiva mwitaa ti variharo Kotiva tiri mwutukyaqi taqaiva qioma nai mwanraquravanto qiani quara riemwaqiro quanantro. Mwia mwanraquravanto Kotira mwutukya vahi inraikyara ntapihi kyaivara tiro, mwiva Kotira nraaqiara tiri kyaahaqa hiarive tiro, Kotirara ntapihi kyero aakyara nte variro.

28 Tire ntapihi kyaunanra. Kotirara mwutukya vaihua nai kyakya hiraqa nyaanrama kyero vataihua varivaro mpo inraikya mpo inraikyavanto mwihuaqaa qovara hirera, mwi inraikyava

hiama mwihua uaqiama nyataanaro. Ekyaa mpo inraikya mpo inraikyavanto mwihuaqaa qovara hiraro Kotiva mwi inraikyaraqo mwihua kyugemama nyataanaro.

²⁹ Haaru nraakye qora hia varu entara qumina vakya Kotiva tiqaro, Nte mwi nraakye qorahua nyaanraanrita ni nraaqiarama varivarave, timwa kyero mwihuara nai mwaagu votima kyeta variate tiro, mwihua nai kyaama tero. Kotiva mwihua nai kyaama tero tiqaro, Ni maaquvanto mwihua sakyaava varirata mwihua mwia nrunra qatama varivarave, tura.

³⁰ Kotiva haaru mwitaa turara tiro, mwiva tiri nai kyaama tai nraakye qorahua nraanrama taira. Mwiva tiri nraanrama tero tiriqaa qua vahira taiqa kyero avuqavuma timwa tero tiriara mwihua nivata kuaaqaa variate tiro, tiri nraanrama taira.

Kotira mwutukyavanto tiriara vahira hiama mpo inraikyavanto antua kyaanaro

³¹ Kotiva tiri mwitaa hirara tita, tire nanra quave qiananra? Kotiva tiri kyaahaqa hirara tiro, tavave tiri nramwutaa variqaro Kotira nraatara kyero tiri uaqiama timwa taanaro? Hiama qio mpovanto mwitaa hianaro.

³² Kotiva nai mwaaquara hia ntena tutarerave tiraitiro, qihaakyama kyero tiri timwinra. Kotiva mwitaa hivara tiro, mwiva tiri kyaahaqa hirero hiave ekyaa hini inraikya mwiaavata apiara votima kyero timwianaro?

³³ Tavave tiri Kotiva nai kyaama taihuaqaa qua vataanaro? Hiama mpovanto qio mwitaa

hiananro. Kotiva naivanto tiriqaa qua vahira nruka kyero tiri ntapihi kyero vataira.

³⁴ Tavave ko tiqaro tiriara nkye qutu vivarave qiananro? Hiam qio mpovanto mwitaa qiananro. Iesusi Karaisiva tiriara rieqaro qutu vura. Iesusiva hia ekyaara qutu viraitiro, mwiva qutu vuraqitairo qati siviyo kepuqyaqama viro mate mwiva Kotira kyauqu kyaatutani variqaro tiriara aakyara nte variro.

³⁵ Karaisiva mwitaa hirara tiro, tavave tiri Karaisiraqaatairo antua qatiraqaa kyairaro Karaisiva tiri qaqira kyairaro mwia mwutukyavanto hia tiriara vahiananro? Hiam qio mpovanto mwitaa hiananro. Ntaqivave, inronra hivave, mwukyaari tu kyeqata nrohiara entavave, mpovanto tiri uaqiama timwa taari entavave, kyara hia vahiraqe qati variara entavave, tuavaaqa hia vahiri entavave, tiri nraatuqataani entavave, qutuara entavave, mwi inraikyava mwi inraikyava qovara hiro hiam qio tiri antua qatiraqaa kyairaro Karaisira mwutukyavanto hia tiriara vahiraro tiri qaqira kyaananro.

³⁶ Nte tuntema kyero Kotira mpukuqivata mwitaama kyero qara ntumwa torave. Mwitaama tiro:

Tire i nraaqiara varuratara tita,
tiri ekya enta ru kyevama vahirove.

Mwihua sipisipi ru kyaantema kyeta

tirivata ru kyarerata uti variarave, tura.

(Ihi

44:22)

³⁷ Mwihua mwitaa hiqata tiri uaqiama timwa taivaqe tire hia mwianra nronraqama kyeta ri-aara. Iesusira mwutukyavanto tiriara mpoqi-avata vahirara tita, tire qioma mwi inraikyara nraatara kyeta kepukyaqama kyeta variananra.

³⁸⁻³⁹ Mwaa quava qutaa qua vaihana nte ntapihi kyaura. Kotira mwutukyavanto tiriara vaiharora tiro, mwiva Karaisira tiri timwihanro Karaisiva tiriqaa ntaqikyiqiro vi varirara tiro, hia mpo inraikyavanto Kotiva tiriara mwutukya vataira antua kyaananro. Tire qutuaravave, qati variaravave, hiam tiri antua kyaananro. Hiam qio nyaamwunyaahuave, vaanavantove, tiri antua kyevara. Mate vahiari inraikyavavata, nraakiara vahiari inraikyavavata, hiam qio tiri antua kyaananro. Nyaamwuni varihuave, mwatani varihuave, Kotiva utu tai inraikyava mpovantove, mwihua mwihua Kotira mwutukyavanto tiriara vahianinraqaataita hiam qio antua kyevara.

9

Poruva nai mwatanaa Iutaara tura

¹ Nte Iesusira nraaqiara variqananra tina, nte qutaa qua nraahu ti varuvama. Kotira mwanraquravanto ni mutukyaqi ntaqikyari varihananra tina, nte hia unra qua nkyi timwa nyinrenrave.

²⁻³ Nte ntena nramwunaa Iutaa ni kuaa nraanrenra riauqaro ni mpoqama kyero ua iharo ni mutukyavanto uaqia ihana variqina vi varurama. Po, aanra qio vahirarovauma Iutaavanto Karaisira qua ntapihi kyeta riaate tiro, Kotiva

ni inronra hiro Karaisiraqaatairo ni teqa kyero qatinani tuto kyaarive qianinra.

⁴ Kotiva Iutaa mwihuara nraahu tiqaro, Nte nkyi nyaanraanrita nkye ni nraaqiarama vari-varave, timwa kyero nai peqa okyara nyaamwutovata taqora. Kuaa mwihuara nraahu tiqaro, Nte mwitaama kyena nkyiqa ntaqikyiqina virerave, timwa kyero Kotiva mwihuara timwa to quara mwihua timwa nyunra. Kotiva kuaa mwihuara nraahu mwataama kyeta mwaanra tiqatama nkye ni nutu tuaaheraqi quate timwa kyero, qaiqaavata kuaa mwihuara nraahu nai kyauqu nriqiqaa vatero tiqaro, Nte nkyi mwitaa mwitaa hirerave, tura.

⁵ Kotiva mwitaa tuvata haaru nronra vaisinramwuvata Iutaa mwihua haivaqahua nraahu varura. Karaisivavata kuaa okyara Iutaa okyara mwiqitai nraahu govarama vura.

Karaisiva vunyaava ekyaa inraikyaa ntaqikyivi variva, mwiva ekyaa enta qati nraahu variariva variraqe tire ekyaa enta mwia nrutu tuaaheraqi quara. Nte qutaama tuqo.

Kotiva nraakye qora nai kyaama taani okyarara tura

⁶ Qio Iutaavanto hia Kotira qua rie variavata mwia kyaara qiove tire Kotira quavanto raupirima viho qiananra? Hiam mwitaa qiananra. Isarerivanto variavaro hia ekyaa mwihua Kotiva nai kyaama taihua variara.

⁷ Hia ekyaa Evarahaamunra nraaqiara mwihua Kotira nraaqiara variara. Kotiva Evarahaamunranra mwitaama tiro, I mwaaqu Aisaakira

nraaqiara mwihua nraahuma i nraisi varivarave, tura.

⁸ Mwi quara okyara mwitaamama vahiho: Hia Evarahaamuva nai kyakya hiraqa mwata taihua Kotira nraaqiara variara. Evarahaamuva tintema kyeta Kotirara qutaama qiaro tihua, mwihuama Kotira nraaqiara varivara.

⁹ Kotiva kyauqu nriqaa vatero Evarahaamunranra mwitaama tiro, Mwi entara nte uro ntantena tumuanrinro i nraata Seraava qoraisi nraaqiara mwata taananrove, tura.

¹⁰ Hia mwi quava nraahu vahiho. Mpo quavatama vahiho. Revekaara mwaaqutana varuvaro mwitanahua sova kuaikuvanto tiri haivaqava Aisaakiva varura.

¹¹⁻¹² Revekaava nraaqiara tuaqama virovata hia nraaqiara kaapitana mwata tovata mwitanahua hia kyuqe kyaiqave uaqia hi kyaiqarave varo entara, Kotiva naivanto vu nraato tu kyero qua vatero tiqaro, Vakyaava qata kyaiqa vaisi variananrove, tura. Kotiva nai kyakya hiraqa vaisi nyaanraivara tiro, Kotiva hia mwitanahua kyaiqara riaraitiro, mwia qata nraahu nai kyaama tora.

¹³ Kotira qua qara ntumwa toraqi Kotiva mwitaama tiro:
Iaikopurara ni mutukya vaiharo Isorara hiana ni mutukya vaiho, tura.

¹⁴ Kotiva mwitaa tura mwianra tire nanreve qiananra? Kotiva hia ntapihi kyero qua ti variavama varihove qiananra? Qaqao, tire hiana qio mwitaa qiananra.

¹⁵ Haaru Kotiva Mosesira timwa mwinro tiqaro,

Nte vaisi mpo hia ruataa hiraqe nte mwia hiam
ruaninrave.

Nte vaisi mpora po kye timwa mwataataa hiraqe
nte mwianra po kye timwa mwataaninrave, tura.

(Kyatura 33:19)

¹⁶ Mwianra rieqaro hiam qumina vaisi mpo-
vanto tiraro Kotiva mwianra po kye timwa
mwataanro. Hiam vaisivanto Kotira kyuge
kyaiqa vara mwatairaro mwianra rieqaro po kye
timwa mwataanro. Kotiva nai nraato tu kyero
nai mwi vaisirara kyakya hiraro mwianra po kye
timwa mwataanro.

¹⁷ Mosesiva qara ntumwa toraqi Kotiva Per-
orara mwitaama tiro:

E variqara ni peqa okyara taqenanrave.

E ni peqa okyara taqairata ekyaa mpo mwatanaa
mpo mwatanaa ni nutu ntapih kyevarave.

Nte mwianra rieqanama nte i nronraqama
kyauqara

e vunyaa vaisivanto variaro, tura. *(Kyatura 9:16)*

¹⁸ Kotira okyaravanto mwitaamama vahiro.
Kotiva ta vaisirara po kye timwa mwataataa
hiraro Kotiva mwianra po kye timwa
mwataanro. Kotiva hia vaisi mpora po qiataa
hiraro mwiva vaisi mwiva ni qua riaankyo
tiro, mwia vikyokya kepukyaqama kyeroma tita
taanro.

*Kotiva po qiani okyararavata Kotira raraqa
taani okyararavata tura*

¹⁹ Kotira okyaravanto mwitaama vahirera
mpovanto nkyiqitairo qaqaqo tiro tiqaro, Nan-
raqamave Kotiva tiriqaa qua vataiho? Tiriqitairo

tavave Kotira kyakya hira raaquta kyaananrove? qiananrove.

²⁰ Nkyiqitairo mpovanto mwitaa tirera, nte nai timwa mwinrenra. E qumina vaisivanto variqarara tira, e hia Kotirara mwitaa tinanrave. Vaisivanto aatapai vara kyero tave utu taiharo tave mwiva hiam qio tiqaro, Qaqao nanraqa-mave e ni mwataama kyera utu taaro? qiananro.

²¹ Tave utuari vaisiva qioma nai kyakya hian-inraqaa tave utuananro. Mwiva aatapai kuaa mwiaqotairo qioma tave mpo kyugema kyero utu tero tave mpo qumina tave uaqiama kyervata utu taananrove. (Mwia votima kyero Kotiva nai varaataa hiani kyaiqara varairaqe hiam tire Kotirara e hia mwitaa hiant qiananra.)

²² Kuaa qarama kyero mpo hia nraakye qorahua mwihua nkyiari uaqia hi kyaiqara utu-ara kyaara Kotiva mwihua taiqa kyaataara vaiharovata Kotiva qati kyaihata variahuara hiave Kotira raraqa tairaro mwihua rirata mwihua mwia peqa okyara taqevara?

²³ Nraakiara Kotiva mpo hi nraakye qorahua ru taiqa kyero mwiaqaatairo mwiva qioma tiri mpo hira nraakye qorahuara po tiro tiqaro, Nte mwihua kepukyaqama kyaarita mwihua nivata kuaaqi variqi vivarave, qiananro.

²⁴ Kotira kyakya hiva mwitaama vaiharora tiro, mwiva tiri lutaa mpo hurahuavata, mpo mwatanaa mpo hiahuavata, nai kyaama taira.

²⁵ Haaru poropeti vaisi Hosaiava qara ntumwa tero Kotiva mwitaama tiho tiro: Mpo mwatanaavanto hia niniqama kye variahu, mwihua

varivaqe nte mwihuarama ni nraakye qorave
qianinrave.

Ni mutukyavanto hia mwi mwatanaahuara
vahuhua,
mwihuarama ni mutukyavanto vahiananrove.

(Hosaiaa 2:23)

²⁶ Nkye hia Kotiranivanto variavo tu mwatara
mwi mwataraqaanaa nraakye qora
mwihuara mwitaama qiananro,
Kotiva mwanriqavanto qati variqiro vi variva
varirata
nkye mwia nraakye qorama varivarave qianan-
rove,

tura. *(Hosaiaa 1:10)*

Mwi quara quara ntumwa tova vaiharo mpo
quavata vahi.

²⁷ Mpo poropeti Asaiaava haaru aakyara
ntamwa kyero Isareriara
mwitaama tiro:

Nraakiara Isarerivanto nramanri tokyasataa
nruqa airi vahintema kyeta mwihua airinti
variraqitairovata Kotiva hia airi sitaraitiro,
mwiva pataqiatana nraahuma sitaananrove.

²⁸ Kotiva hia qakyoma kyero ko tiraitiro,
mwiva qamwanrama kyero ko timwa kyero
mwihua quaqa vataananrove, tura. *(Aisaiaa
10:22-23)*

²⁹ Mwitaa timwa kyero Asaiaava haaru mpo qua-
vata tiqaro:

Kotiva nyaamwuni variahuaqaa ntaqikiyi variva
hia tiri nraakye qora pata mponramwu
vekyahu nyataarita nraaqiara mwata humwuan-
rama
taivata airi variate titirio,

Kotiva Sotomivata Komoravata ntuqutu taiqa kyontema kyeroma tirivata ntuqutu taiqa kyaihata
 tire taiqama vuratirio, tura. *(Aisaiaa 1:9)*

Isarerivanto hia Iesusirara qutaave tu quara

³⁰ Mwi quara okyara mwitaamama vahiro: Mpo mwatanaavanto varita hia mwihua tiqata, Kyai Kotira aanra kyuqera mwiaqaa quare, qiahua variqi vita mwiaqaatai mwihua Iesusirara qutaa mwivave qiavaro Kotiva mwihua avuqavuma nyataira.

³¹ Isareri nraakye qora Iutaavanto tiqata, Kyai Kotiva Mosesira mwu quara riemwaqita quare, timwa kyeta variqi viqata mwihua hia qua okyara mwia ntapihi kyeta riaraitita variavaro mwia kyaara Kotiva hia mwihua avuqavuma nyataira.

³² Nataa ihatave Iutaavanto apiqama quavo? Mwi hua tiqata, Tire mwi kyaiqara mwi kyaiqara varaqi quararo qioma Kotiva qamwata timwa taananrove, timwa kyeta mwiaqaatai hia Karaisirara nronraqama kye riaara. Vaisivanto oriqaatairo aantapo hiro ntuqutu vintema kyeta mwihua Karaisiraqaatai aantapomaqita ntuqutu vi variara. Mwi hua Karaisirara api vu nraato rie variara.

³³ Kotira mpukuqi mwitaama tiro:

Taqaate, nte Saioniqi (Ierusaremiqi) ori mpo ntamwa taarita nraakye qoravanto mwiaqaatai ntamwa aantapoma vareta ntuqutu vivarave. Ori mwiaqaataita airivanto ntuqutu vivarave. Ori mwianra qutaave qiariva hiam a kyauruananrove,

tura.

*(Aisaiaa 8:14)***10**

¹ Po, ni nramwunaahua, Kotiva ni nramwuna luraa huvantu nyataarive tina, nte Kotirara aakyara nteqana varura. Kotiva mwihua huvantu nyataaninranra nronraqama kyero ni mutukyavanto vahira.

² Nte taqauqata Iutaavanto mpoqama kyeta Kotira qua rieta mwia kyaiqa vararera uti variqatavata hia Kotira okyara ntapihira.

³ Kotiva avuqavuma nyataani okyarara qaqira kyeta nkyiari riemwa kyeta mwataama kye avuqavuma nrohiare timwa kyeta, Kotiva nyaamwutai aanranra qaqira kyaara.

⁴ Kotiva Mosesira mwu quava vahuvaro Karaisiva nri ntero mwi okyarara nraatara kyorara tiro, Karaisirara qutaa mwivave qiariva variraro Kotiva mwia avuqavuma mwataanro.

Kotiva ekyaa nraakye qora huvantu nyatarero uti variho tura

⁵ Haaru Kotiva timwa to quara rieqaro avuqavuma kyero nrohianinranra Mosesiva mwitaama tiro: Mwi quara hia mpoqiavata nteqa kyaraitiro, ekyaa mwi quara vataqiro qariva qioma qati variqiro quanrove, tura.

⁶ Mosesira qua riaariva mwitaama vaiharo Karaisira qua riaariva mpo okyarama vaiho. Vaisivanto Karaisirara qutaa mwivave qiariva variraro Kotiva mwia avuqavuma mwataanro. Kotiva mwitaa hianinranra tita, nkye qumina tiqata, Tavave Karaisira vita varero tuminrenro nyaamwuni quanrove, tivora.

⁷ Nkye qumina tiqata, Tavave qutu vihua variraqitairo Karaisira vitarero quanarove, tivora. Nkye qumina mwitaa tivora. (Karaisiva nyaamwusairo tuminro uro qutu viro mwiqitairo siviro qati variva, mwiva nkyi nraaqanima variro.)

⁸ Karaisira quavanto nkyi nraaqani nkyi nroqaavata nkyi mwutukyaqivatama vahiro. Tire mwi quara Karaisirara kepukyaqama kyeta rieqata nrohiate tuna quara nkyi timwa nyi varunanra. Tire mwitaama tita:

⁹ Nkye nkyeta nroqitai tiqata, Qutaama Iesusiva vunyaa vaisivanto variho, tita nkye nkyeta vu nraato mwutukyaqitai tiqata, Qutaama Iesusira qutu vuraqitairo Kotiva mwia qati vara sivuma kyaiharo qati variho, tivera, Kotiva mwianra rieqaroma nkyi huvantu kyero sitaanarove.

¹⁰ Tire vu nraato mwutukyaqitai qutaave qiararo Kotiva tiri avuqavuma timwa taananro. Tire mwi quara nroqitaita qiararo Kotiva tiri huvantu kyero tivi taananro.

¹¹ Kotira mpukuqi mwitaama tiro:
Karaisirara qutaa mwivave qiariva
hiama kyaurira inraikya varaanarove, tura. (*Ai-saiaa 28:16*)

¹² Ekyaa mpo mwatanaa mpo mwatanaahua mwi quara qioma tivara. Iutaavantove, mpo mwatanaavantove, hia mpo qarama kyeta variara. Karaisiva ekyaa mwihuaqaa ntaqikiyi varira. Karaisira nraanrama kyero ni kyaahaqa hianta qiani vaisira, Karaisiva kyaahaqama kyero mwia mpoqiyavata kyuyema mwataanro.

13 Kotira mpukuqi mwitaama tiro:
Tahuave tiri vunyaa vaisiara aakyara nteqata
mwia nrtutu ntehua mwihua mwiva huvantu
kyero
sitaananrove, tura. *(Ioeri 2:32)*

14 Hia Karaisirara qutaa mwivave tihua
nataama kyetave mwihua Karaisirara aakyara
ntevara? Karaisira qua hia riaraiqata nataama
kyetave mwihua Karaisirara qutaave tivara? Hia
mpovanto mwi quara timwa nyinrenra, nataama
kyetave mwi quara rievvara?

15 Hia vaisi mpo titairaro mwiva nataama
kyerove uro mwihua timwa nyiananrove?
Kotira mpukuqi mwitaama qara ntumwa tova
tiqaro,
Kyuqe mwakyaakya varero uro timwa nyi vari
vaisira
nte mwia qamwata mwatarerave, tura. *(Aisaiaa
52:7)*

16 Tire kyuqe mwakyaakya Karaisira qua
timwa nyunrata hia Iutaa ekyaa mwihua mwi
quarara qutaa quave qiara. Haaru tiri haivaqava
Aisaiaava tiqaro,
Nronrao, tire i qua kyuqe qua mwihua timwa
nyunrata
mwihua hia tiri quara qutaave qiavo, tura. *(Ai-
saiaa 53:1)*

17 Tire ntapihi kyaunanra. Mpovanto Karaisira
mwakyaakya mpora timwa mwinranro mwiva
mwi quara riaanranro. Mwiva mwi quara
riegaroma mwiva Karaisirara qutaave qianranro.

18 Nte nkyi kyapara hirera, Iutaavanto
Karaisira qua hia riarave iho? Qaqao, nte

mwihua mwi quara riaravema, qianinra. Kotira mpukuqi mwitaama tiro:

Mwihua ekyaa mwatani nrohiqata timwa nyi-
avaro

mwihua quavanto viro nrinro ihata

ekyaa mwatanaa mwihua qua riarave, tura. *(Ihi 19:4)*

¹⁹ Nte qaiqaavata nkyi kyapara hirera. Haaru Karaisirara tu quara hia Iutaa Isareri nraakye qoravanto mwi quara okyara riarave? Qio mwihua riarave. Mwihua haivaqava Mosesiva naivanto timwa nyinro tiqaro,

Kotiva mwitaama tiho:

Nkye mpo mwatanaahuara qumina mwatanaave qiahua,

mwihuara nte ni mwatanaahuave qiarita

nkye mwianra kyaru ntivarave.

Nte utuariva nkyi qumina hia vu nraatovata

vahi mwatanaahuara raraqa tairata

mwihua inronra hivarave, tura. *(Lo 32:21)*

²⁰ Mosesiva mwitaa tuvaro mwia nraakiara Aisa-
iaava hia aatu

hiraitiro, mwitaama tiro:

Kotiva mwitaama tiho:

Hia nianra puua hi varihua,

mwihuama ni puaama kyevarave.

Hia nianra ntumwa hiamwa ihua varivaqe nte
mwihua

suqaama qovara hianinrave tiho, tura. *(Aisaiaa 65:1)*

²¹ Kotiva Isareriara mwitaama tiho:

Nte mpo enta mpo enta nkyi kyaahaqa hirera

ntena kyauqu tutuqatavata nkye qaqira kyeta

ni qua nteqa kyeta ni mwoqa mpi variavo, tura.
(*Aisaiaa 65:2*)

11

Kotiva Isareriara po kye timwa nyataaninranra tura

¹ Nte vaakya tu quarara rieqana mwataama kyena nkyi kyapara hirerama. Qutaave Kotiva nai nramwunaa Iutaa mwihua qoririma nyatero? Qaqao, hia mwiva mwihua qoririma nyatairave. Mwaa ntena mwiva Iutaa Isareri vaisima varuqo. Evarahaamuva ni haivaqavama variho. Nte Iosepira mwaaqu Mpenisamininra mwia okyarama varuqo.

² Kotiva tauraqama kyero Iutaa nai kyaama taihua hia mwihua qoririma nyataira. Kotira mpukuqi Iraisaarara qara ntumwa to quara nkye hiave ntapihiavo? Mwi entara Iraisava hia Isareriara qamwataraitiro, Kotirara mwitaama tiro:

³ Nronrao, Isarerivanto poropeti vaisi airima ru kyaavo.

Quara ru kyeta i qia quara mwate varia taintara mwihua ekyaa ntakuraa kyaavo.

Nte i poropeti kuaiqiavanto nraahu varuqata mwihua nivata ru kyarerata uti variavo, tura.

(*1 King 19:10*)

⁴ Iraisava mwitaa tuvaro Kotiva mwia nai nanra qua timwa mwunrave? Kotiva qaqao tiro, Ni nraaqiara variate tina, nte 7,000 vaisi nyaanrama kyena vatauqo. Mwi vaisihua hia unra mwanriqa Mpaarirara tori kyauru ravita variqata qamwata mwataahua

variarave, tura.

(1 King 19:18)

⁵ Haaru mwitaa huntema kyero mate mwaa entaravata Kotiva nraakye qorara po timwa nyataivara tiro, mwiva hia ekyaa Isareri mwihua qoririma nyataraitiro, mwiva pata mponramwuanra po timwa nyatero mwihua nai kyaama tero.

⁶ Kotiva hia nraakye qora mwihua kyuge kyaiqa vara mwataarara riaraitiro, mwiva qati po kye timwa nyateqaro mwihua nai kyaama taira. Kotiva mwihua kyaiqara rieqaro mwihua nai kyaama taitiri, mwiva po tiva hiana gutaqama vahitiri.

⁷ Mwiaqaatai tire nanra quave qiananra? Mwitaama qiananra. Kotiva qamwata nyataani aanranra Isareri nraakye qora lutaavanto puaama kyaare timwa kyeta toqaamwu tu kyeta puaamaqi quahuavata hia puaama kyaara. Kotiva nai kyaama taihua, mwihua mwia puaama kye taqara. Mwihua puaama kye taqaavata lutaa hini mwihua su nyaato tita vihata mwihua hia Kotira qua rieta.

⁸ Kotira mpukuqi qara ntumwa tova tiqaro, Kotiva Isareri nraakye qorara tiqaro, Nte qio mwihuara ni pupohama mataihana kyauqata mwihua su nyaato qumimaqa ihata variarave. Mwi mwatanaahua haaru hunte, matevata su nyaato qumimaqa ihata variarave, tura. *(Lo 29:4)*

⁹ Mwitaa tuvaro Ntevitivavata mwitaama tiro: Mwihua omwata nramwaqi vivaro

mwi kyarava vaara vuvu taava nraantantamwa
 kyero
 mwihua tu varairaqe nte huviqarave qianinrave.
 Mwihua Kotira qua nteqa kyera kyaara mwihua
 nyutu
 vara mwataniqama kyero mwihua qoraqama
 kyero
 ntuqutiraqe nte huviqarave nraahu qianinrave.
¹⁰ Kotiva mwihua su qipa kyairata hia qio
 taqaiwaq
 nte mwianravata huviqarave qianinrave.
 Mpo enta mpo enta muaanra ntaani kyaiqara
 nyinrata
 mwihua kakataama vita tantuvaantu hita
 mwukyaari tiqata varaqi vivaqe nte mwianra-
 vata
 huviqarave nraahu qianinrave, tura. *(Ihi
 69:22-23)*

*Nraakiara Iutaa su nyaato qatua quaninrave
 tura*

¹¹ Nte qaiqaa nkyi kyapara hirera. Iutaavanto
 Karaisira qaqira kyeta huntavaivai hiahua, mwi-
 hua ekyaarave kyaamwu ntuavo? Qaqao, hiave.
 Mwihua Karaisira mwoqa mwianraqaataita mpo
 mwatanaa mpo mwatanaahua Kotiva nraakye
 qora huvantu nyataani quara rie variara. Mpo
 mwatanaahua mwi quara riemwaqi vivata Iutaav-
 onto mwihua taqeta taara nregata tiqata, Mwi-
 hua variantema tirevata variataarave, tivara.

¹² Mate mwaa entara Iutaavanto Karaisira
 mwoqa mwianraqaataita mpo mwatanaa mpo
 mwatanaahua Karaisira qua rieta kyugema vari-
 ara. Iutaavanto uaqia hi aanranraqaa vi
 variaraqaatairo Kotiva mpo mwatanaa mpo

mwatanaahua kyuqema nyataira. Qio nraakiara Iutaavanto uaqia hi aanranra qaqira kyeta Karaisira qua riaivaro, qikye, mwi entara Kotiva nraakye qora kyuqema nyataariva nritarero vahiananrove.

¹³ Nkye hia Iutaa variavana nte nkyi mpo mwatanaa mwaa quara timwa nyuqo. Nte mpo mwatanaa mpo mwatanaahua timwa nyinrenra huqaro ni titaihana nte mwi kyaiqarara nronraqama kyena riemwaqi vura.

¹⁴ Nte nkyi mpo mwatanaahua timwa nyiqi quarita nina nramwunaa Iutaa hininramwuvanto mwianra ua hita tiqata, Po, tirevata mwi quara riaataarave. Kyai qio riemwaqita quare, tivaro Kotiva mwihua huvantu nyataarive tinama, nte nkyi mpo mwatanaahua timwa nyi varina.

¹⁵ Kotiva Iutaa qoririma nyatairaqaatairo ekyaa mpo mwatanaahua kuaaqi taaqauvi variva qovarama viro. Qio nraakiara Kotiva Iutaa qaiqaa sitaani entaraqaatairo kyuqe inraikyavanto qaiqaa qovara hiananro. Mwihua qutu vihua qati sivita nrohintema kyetama varivara.

¹⁶ Kyara viti mpoqiavanto Kotirani vahianinra mwia hini kyara nronra mwivavata Kotiranima vahiananro. Kyatari mpo tuqavanto Kotirani vahirera, kyauqu kyaara mwivavata Kotiranima vahiananro.

¹⁷ (Evarahaamunra nrasi mwihua oripi kyatari votima kye variara. Evarahaamuva kyatari tuqa votima kyero varihata mwia nrasi

mwihoa okyaravata apavata kyaaravata vohima kyeta variara.) Kotiva mwi kyatarira kyaara hininramwu gatinani teqa kyero oripi kyatari qaakyauqama vahiraqaatairo nkyi mpo mwatanaa vara kyero nkyiara kyugema kyeta qupiqate tiro, nkyi kyatari kyaara teqa kyairaqi vara tomaqa taihata nkyevata kyatari tuqa mwia nronra nramwanri nreqata qio variara.

¹⁸ Nkyi mwitaama kyero tomaqa tai kyaarahua variqatama hia nkyeta mwahuta tita mpo kyaara mwihuara, Nkye qumina kyaarave, qiata. Nkye nkyeta mwahuta tivera, nkye mwaa quara ri-aata. Nkye hia tuqa mwia kyugema mwataavo. Tuqavanto nkyi kyauqu kyaara kyugema nyate variho.

¹⁹ Mwitaa hirata nkye tiqata, Kotiva naitaraara kyaara mwia teqa kyero tirini mwaata utu tairave, tivera, nte nkyiara mwitaama qianinra.

²⁰ Nkye mwiavata qutaama qiavo. Iutaavanto hia Kotirara qutaave qiavaro mwia kyaara mwihua teqa kyero kyairave. Nkye Kotirara qutaave qiavaro Kotiva nkyi tomaqa tairave. Mwanra rieqata hia nkyeta mwahuta tiqata variata. Nkye aatu hiqata variata.

²¹ Iutaa kyatari kyaara taruhua variqata mwihua hia qutaave qarara tiro, Kotiva mwia kyaara mwihua hia vekyahu nyataraitiro, mwihua teqa kyero kyaira. Nkye hia kyatari kyaara taruhua variqata nkyevata hia qutaave tivera, Kotiva nkyivata hia vekyahu nyataraitiro, qihaakyama kyeroma nronraqaatairo nkyi teqa kyaananrove.

²² Nkye Kotiva po tiravata, raraqa tairavata, ntapihi kye rieta taqeqata variata. Mpo hiahua

Kotira qaqira kyaavaro Kotiva mwihuara raraqa taiharo varira. Nkye mpo hiahua mwia qua riaavaro Kotiva mwianra riegaro nkyi kyugema nyate varira. Nkye mwia qua qati nraahu riemwaqi vivera, Kotiva nkyi kyugemaqiro quanano. Nkye mwia qua qaqira kyaivera, Kotiva qihaakyama kyero kyatari kyaara teqaintema kyero nkyivata teqa kyaananrove.

²³ Iutaa mwihua uaqia hi aanranra qaqira kyeta Karaisirara qutaave tivera, Kotiva mwihua qio vara kyero qaiqaa tomaqaanrivara tiro, qioma mwihua qaiqaa tomaqa kyero naitarama taananro.

²⁴ Kotiva nkyi mpo mwatanaahua oripi kyatari qaakyauqama viro vahira votima kye variaraqaatairo nkyi teqa kyero varaqiro uro nraahumwa mpo kyatari kyugeraqaa nkyi tomaqa taira. Kotiva Iutaa mwihua kyatari kyugeraqaatairo teqa qatinani kyairara tiro, mwiva mpo enta qihaakyama kyeroma qaiqaa mwihua vara naiqaa tomaqa taananro.

Nraakiara Iutaavanto Karaisirara qutaave tivarave tura

²⁵ Ni kata pakyya tuaavo, Kotiva mpo qua uqeta taira nkye hia ntapihivo tina, nte nkyi vutu kye timwa nyinrenra. Nkye mwi quara rieqatama nkye hia nkyeta mwahuta tivara. Mwi quara mwitaamama vahiro. Iutaa Isareri nraakye qoravanto hiama Iesusira qoririma mwateta ekyaara mwia qaqira kyevara. Nraakiara mpo mwatanaa nraakye qoravanto Kotira qua rieta nrita mwia nraaqiaraqama vita qioqama vivaro,

mwiaqaatairoma Kotiva Isareri nraakye qora mwihua qaiqaa sitaananro.

²⁶ Mwataama kyero Kotiva mwihua sitaananro. Kotira mpukuqi mwitaama tiro:

Nraakye qora huvantu nyataariva

Saioniqitairo qovara hiananrove.

Mwiva Iaikopura nraisimwanra kyaahaqa hirata mwihua hia qaiqaa Kotira qua qoririma kyevarave.

²⁷ Nte mwihuaqaa qua vahira nruka taiqa kyaani entarara

haaru nte kyauqu nriqigaa vateqana qiava quava qutaa mwivauma vahiananrove, tura. (*Aisaiaa*

59:20-21)

²⁸ Iutaavanto Karaisira quara hia qutaa quave timwa kyeta Kotira nramwutaaga hi variarara tita, nkye mpo mwatanaahua Karaisira quara qutaave qiara. Qio haaru Kotiva Iutaa mwihua nai kyaama tora. Kotiva mwihua haivaqahuara riaiharo mwihuaravata mwia mwutukya vahira.

²⁹ Kotiva nte mwi mwatanaahua ntena kyaama tena mwihua kyugema nyatarerave tuvara tiro, mwiva hiama mwihua qaqira kyero nraakiara mwihuara mpo vu nraato tuananro.

³⁰ Nkye mpo mwatanaahua nkye haaru Kotira qua nteqa kyohua variavaro nraakiara Iutaavanto Kotira qua nteqa kyaaraqaatairo Kotiva tuqasaa viro nkyiara po kye timwa nyate varira.

³¹ Kuaa qarama kyero Kotiva nkyiara po kye timwa nyatairaqaataita Iutaavanto Kotira qua nteqaqita vi variara. Qio mwihua Kotira qua nteqaqita vivaro Kotiva nraakiara mwihuaravata po kye timwa nyataananrove.

³² Ekyaa mwatani variahua Kotira qua nteqa kyaavaro mwia kyaara Kotiva ekyaa mwihua rupa taira. Mwi-hua rupa vita varivage nte mwi-huara po kye timwa nyataankye timwa kyero mwitaa hiro.

Kotira nrtu tuaaheraare

³³ Qikye, Kotira kyuqe okyaravantove, Kotira vu nraatovantove, Kotiva ntapihi paahi hi in-raikyavave, piqero veva veva mwutukyara vi-rave. Tavave mwiva tukya hiani inraikyara ntapihiananrove? Tavave mwiva kyaiqa varaani okyarara ntapihiananrove?

³⁴ Kotira mpukuqi mwitaama tiro:
Tavave Kotira vu nraatoqi vahi quara qio ntapi-hiananro?
Hiama qio mpovanto ntapihiananro.
Tavave Kotira qua mwaanra mwinro aanra nraamwutaananro?
Hiama qio mpovanto mwitaa qiananro.

³⁵ Tavave Kotira mpo inraikya mwitairara rieqaro
Kotiva nai mwiananro?
Hia mpovanto mwia mpo inraikya mwinrave, tura. *(Aisaiaa 40:13)*

³⁶ Kotiva nai ekyaa inraikya utu taivama variro. Kotiva variharora tiro, ekyaa inraikya-vanto vahiqiro viro. Mwi inraikyava vahiqiro viqaro mwianima vahiro. Mwitaa hiraqe tire Kotira nrtu nraahu tuaaheraqi ekyaa enta ekyaa enta quara. Qutaave.

12

Tire Kotira kyaiqa vara mwataanranra tura

¹ Ni kata pakyya tuaavo, Kotiva tiriara nronraqama kyero po kye timwa timwatairara tina, nte kepukyaqama kyenama nkyiara mwitaama tina, Nkye Kotira kyaiqa nraahu vareqata nkye Kotira nraahu qamwata mwatarera utiqata, quara rukye mwintema kye, nkye qati variqata nkyeta vu nraato mwutukya mwamwantave Kotira mwiata. Nkye mwitaa hiqatama qutaqama nkye Kotira nrutu tuaaherevara.

² Hia mwataqaa variahua api nrohiantema kye nrohiata. Nkye api vu nraato tira qaqira kyaivaro Kotiva nkyi su nyaato kyuqema nyataarive. Kotiva nkyi kyuqema nyatero nkyi qaraakya su nyaato kyuqera nyinrata mwiaqaatai qioma Kotira kyakya hiani inraikyara varevara. Nkye mwitaama kye varaqi viqata kyuqe kyaiqa Kotiva qamwataani kyaiqara nraahu varaqi viqata nkye hia uqenraani kyaiqara vararaitita, nkye kepukyaqa hiani kyaiqara nraahu varevara.

³ Kotiva ni kyuqema mataihana nte nkyi kyaa-haqa hiariva variqananra tina, nte nkyi kuaiqia kuaiqiara mwitaama tina, Hia nkyetara tiqata, Nte kepukyavanto nronra vaisima varuqo qiata. Nkye mwitaama qiata, Kotiva ni kyaahaqa hi varihanana tina, nte Kotirara riemwaqi viqana nte mpo kyaiqa mpo kyaiqa vararerave qiata.

⁴ Tire ntapihi kyaunanra. Vaisi mwamwanta vahirero kyauquve, kyuquve, mpo mwamwanta mpo mwamwantave, vaiharo mwi mwamwanta kuaiqia kuaiqiavanto mpo kyaiqa mpo kyaiqa vare varira.

5 Mwia votima kye tire nraakye qora airi variqata tire Karaisiravata kuaaqi taaqauvi variqata kuaa mwamwanta votima kye varunanra.

6 Kotiva tiri kyuqema timwa teqaro nai kepukya mpo tiri timwihata tire mponramwuvanto mpo kyaiqa varaarahua varurata nkye mponramwuvanto mpo kyaiqa varehuama varita.

Kotiva vaisi mpo, mpo kepukya mwiqanro ni qua nraakye qora timwa nyiante qiariva, mwi vaisiva Kotirara kepukyaqama kye riemwaqiro quaninra mwivauma nraakye qora Kotira qua timwa nyianri.

7 Kotiva vaisi mpo, mpo kepukya mwinranro mwi vaisiva nraakye qora kyaahaqa hiariva qutaaqama kyero kyaahaqa hiari. Kotiva vaisi mpo, mpo kepukya mwinro mpo qua mpo qua okyara timwa nyiqira quante qiariva, mwi vaisiva mwi kyaiqara qutaaqama kyero varaqiro quari.

8 Kotiva vaisi mpo, mpo kepukya mwinro nraakye qora kepukyaqama nyatairata mwihua aanra kyuqe hiraqa quate qiariva, mwi vaisiva mwi kyaiqara qutaaqama kye varaari. Kotiva vaisi mpora ena vatena inraikyara tukyama kyera mpohuavata nyiante qiariva, mwi vaisiva qihaakyama kyero mwitaamaqiro quari. Nrutu vataa vaisivanto hia pupohairaro kyuqema kyero nai kyaiqa varaqiro quari. Mpora kyaahaqa hiari vaisiva hia ua viri ratero mpora kyaahaqa hiari. Mwiva kyuqe viri vatero qamwateqaro mpora kyaahaqa hiari.

9 Hia unraqama kye nkyeta henahuara tiri

mwutukya nkyiara vaiho qiata. Nkyi nramwu-naahuara nkyi mwutukya qutaaqama kye vahirata variata. Nkye uaqia hi kyaiqara mwoqa mwita kyuqe kyaiqa tuqara kye tutaata.

¹⁰ Nkye Karaisira nraaqiaraqama vita nkye qata vakyaa variqata nanrianra nanrianra mwutukya vahirata variata. Nkyeta sata sakyaa nyunra nyakyaa nyutu tuaaheraqita quata.

¹¹ Hia qoririhro pupohairata kepukyaqama kye kyaiqa varaata. Nkye Kotira kyaiqa vareqata tiri mwi kyaiqara qutaaqama kye varaataa iho timwa kyeta mwi kyaiqara varaata.

¹² Nkye Karaisira vekya varivaro nkyi mwutukyaqitai kyuqe hi varirata variata. Uaqia hiani entarave, muaanra vahiani entarave, nkye kepukyaqama kye varivaro nkyi mwutukya qihaakya hirata qihaakyama kyeqata nrohita variata. Nkye ekyya enta Kotirara aakyara nteqata variata.

¹³ Nkyi henahua hia mpo inraikya vataivata nkyeta vatera ntainra kye mwihuavata nyiata. Mponanyaahua nrivata kyuqema kye mwihuaqaa ntaqikiyata.

¹⁴ Mpohua nkyi uaqiama nyataivata hia Kotirara aakyara nteqata nkyiarivata uaqiama nyataante qiata. Nkye Kotirara aakyara nteqata mwihua kyuqema nyataante qiata.

¹⁵ Qamwateqa vari nraakye qorahua varivata nkye mwihua kyapata qamwateqata variata. Ntateqata vari nraakye qorahua varivata nkye mwihua kyapata ntateqata variata.

¹⁶ Hia mpo qua mpo qua antua qua tiraitita, kuaa qua nraahu tiqata nanrianra nanrianra

qamwateqata variata. Hia nkye tiqata, Tire nronra vaisi variqata hia qumina vaisivata variananrave tira qaqira kyeta, nkye qamwateqata qumina nraakye qora kyapata variqi quata. Nkye nkyeta nyutu tuaahereqata ekyaa kyaiqa taqaurahuave tivora.

¹⁷ Mpovanto nkyi uaqiama nyatairata nkye hia nai uaqiama mwataata. Nraakye qoravanto mpo kyaiqa mpo kyaiqa kyuqe hirave tira, mwi kyaiqara nraahu nkyi varaataa hirata varaqi quata.

¹⁸ Hia ntaquata. Mwaateraqaama vari aanrava vahirera, nkye mwi aanranraqaa nraahu nrohiqata variata.

¹⁹ Ni nramwunaa tuaavo. Nkyi uaqiama nyataivata hia nkyiari uaqiama nyataata. Nkye qaqira kyaivaro Kotira raraqaa taariva mwihuaqi kyaiqa utuari. Kotira mpukuqi mwitaama tiro:

Ntenavanto uaqia hi kyaiqara utihua hiniqa hinanrave.

Ntenavanto mwihua nkyiari kyoqaa nyianinrave,

tura. *(Lo 32:35)*

²⁰ Nkye mwi quara rieqatama taqaivaro nkyi nramwutaavanto kyara nraataa hiraro varirata nkye mwia kyara mwiaata. Mwia nramanri nraataa hirata mwia nramanri mwivaro nraanri. Qutaqaama kye nkye mwitaa hivaro mwiva nai uaqia hi

kyaiqarara rieqaroma nkyi suqaa kyauruananro.

(Sindaun 25:21-22)

²¹ Uaqia hi kyaiqava nkyi nraatara kyaankyora. Nkye kyuqe kyaiqa varaqi viqatama uaqia hi kyaiqara nraatara kyaata.

13

Tire kamaninra qua riemwaqi quananranra tura

¹ Nkye ekyaa mwihua kamaninra qua riemwaqi viqata nrohiata. Kotiva hia qiove tiraro hiam a qio kamaniva variananro. Kotiva qiove timwa kyero Kotiva kamaninra vataiharoma kamaniva variro.

² Mpovanto kamaninra qua nteqa kyaariva, mwiva Kotiva nronraqama taira quama nteqa kyaananro. Mwi quara nteqa kyairaro Kotiva-vata mwi vaisiraqaa qua vataanro.

³ Kyuqema kyero nrohi variari vaisiva hiam a kamaninra nraatu aatu hiananro. Uaqia hi kyaiqara utuani vaisivama kamaninra nraatu aatu hiananro. Nkye hia kamaninra nraatu aatu hiraitita, aanra kyuqeraqaa nrohinerave tivaro kamaniva nkyi qamwata nyataari.

⁴ Kamaniva nkyi kyaahaqa hirata nkye kyuqema variate tiro, Kotiva mwia nronraqama kyaiharoma variro. Nkye uaqia hi kyaiqara utiqata mwia kyaarama nkye kamaninra nraatu aatu hivara. Mwiva kepukyavanto variqaro nkyita uaqia hi kyaiqara kyaara qioma nkyita ntuqutuananro. Uaqia hi kyaiqara uti vaisihua ntuqutuarive tiro, Kotiva kamaninra nronraqama kyaira.

⁵ Mwianra rieqatama kamaninra qua riemwaqi viqatama nrohiata. Hia nkye kamaniva tiri ntuqutuankyo tita mwianra rieqata mwia qua riemwaqita quata. Nkye tiqata, Tire Kotira qua rieqata mwia aanraqaa

nrohinerave, timwa kyeta kamaninra quavata riemwaqita quata.

⁶ Mwi quara rieqatama nkye ntapihi kyeta taakisiqa hiata. Kotiva mwi kyaiqara varaante tiharo kamaniva taakisi vare varira.

⁷ Kamaniva nkyiara vaisi taakisive, mwata taakisive, mpo taakisive, kyaate tirata mwi taakisira ntapihi kyeta kyaata. Kamaniva tiqaro, Nkye ni qua riemwaqita nrohiate, tirera, nkye mwi quara riemwaqita quata. Kamaninra kyaiqa vaisi mpovanto nronra vaisi varirera, nkye mwianra nronra vaisive qiata.

Nkye mpo huara mwutukya vahirata variqi quate tura

⁸ Nkye mpo inraikya mpohuaqitai vareva qati nkyiqi vahiarivaarave. Nkyeta qata vakyaahuara mwutukya vateva, mwiva nraahu mpo inraikya mpohuaqitai varaavaro qati nkyiqi vahintema kyero vahiarive. Nai hena vaisiara mwutukya vataiva, mwiva Kotiva vato quara qio riemwaqiro vi varivama variro.

⁹ Kotiva timwa to quava vahirero hia mpora nraata vaati ntuge hianta, hia mpora ru kyaante, hia mpuara varaante, hia mpova hi inraikyarara i mwutukya ntuarive, ekyaa mwi quavavata mpo quavantovata mwaa quara utaqima vahiyo: Inanra i mwutukya vahintema kyero i nramwunaanranravata i mwutukya vahiyari.

¹⁰ Nai nramwunaanranra mwutukya vahiyari vaisiva hiama mwia uaqiama mwataanano. Nai nramwunaanranra mwutukya vahiyari vaisiva

ntapihi kyeroma Kotiva timwa to quara ekyaa quama riemwaqiro vi variananro.

Tire ntapih kyeqata nrohiara

¹¹ Nkye mwaa entarara riegatama nanrianra nanrianra mwutukya vahirata nrohiata. Nkye vaiteraqitai sivi entavama nri ntero. Kotiva tiri huvantu kyero tivitaaninranra haaru tire qaraakyaqama kye Iesusirara qutaave tiqata riemwaqi quavarava mwi entava mate mwaa qio mpoqiavata vainima vahiro.

¹² Enta hiva taiqarera iharo qio qaatata virera utiho. Mwianra riegatama tire entaqi variqata varaqi quana kyaiqara qaqira kyaara. Kyai tire ntuvaahairaqanaana huru kyaamwu voti hira vara kyeta tutaara.

¹³ Nrivaqe tire aanra kyugeraqaa nrohiqata ntuvaahairaqaa nrohurantema kye kyugema kye nrohiara.

Tire uera ntaare timwa kyeta ntuvaantuama vita variqata uera nramanri nramwaqi quarora. Tire mpo nraakyeve mpo qoravata api nrohiqata mwi inraikyarara riegata api uaqiama kye nte tutiqe hiarora. Tire inronra hiqata ntaquarora. Tire mpova hiani inraikyarara vairiqa hita kyaruntuarora.

¹⁴ Nkye tiri vunyaa vaisi Iesusi Karaisirara nronraqama kye riemwaqi vivaro mwiva nkyi huru kaike votima kyero variari. Nkyi su nyaatovanto uaqia hi kyaiqara utuaninranra riaaninra qaqira kyeta hia mwianra riemwaqi nrohiata.

14

Hia ena qata vakyaa kyaiqa pupitaante

¹ Nkye taqaivaro nkyi sata sakyaa mpovanto hia kepukyaqama kyero Iesusira vataqiro vi varirera, nkye mwi vaisira hia qaqira kyaata. Nkye mwi vaisirara tirivata nrumu variante qiata. Mwitaa timwa kyeta hia qumina mwiva vu nraato tutaani quara kyaara inronra hiata.

² Iesusira nraaqiara mpovanto tiqaro, Nte qioma ekyaa kyara nraaninrave, tiharo mpovanto Iesusirara hia kepukyaqa hiva tiqaro, Nte haquruaninra nraahu nrena kepukya kyara hia nranrenrave, tiro.

³ Ekyaa kyara nraanri vaisiva hiama mpova hia ekyaa kyara nraani vaisirara uaqia hi vaisivave qiari. Qaiqaa hia ekyaa kyara nraani vaisiva ekyaa kyara nraani vaisira mwianra hia uaqia hi vaisivave qiari. Kotiva mwitanahuaqama huvantu kyero sitairara tita, mwitanahua hia mwitaa qiata.

⁴ E ta vaisiva variqarave e mpora kyaiqa vaisiara e uaqيامa kyera kyaiqa varaaravave qiaro? Mwia hia i kyaiqave. Mwiaqaa ntaqikyivi vaisira nai mwia kyaiqave. Mwivama tiqaro ni kyaiqa vaisivanto kepukyaqama kyero siviro variho hia kepukyaqama kyero siviro variho timwa kyero Iesusiva mwia kyaahaqa iharora tiro, mwiva qutaa siviro variananro.

⁵ Iesusira nraaqiara mpovanto tiqaro, Mwi entara nronra enta mwaanra entave mwi entara qumina entave, timwaqiro viharo Iesusira nraaqiara mpovanto tiqaro, Qaqao, ekyaa enta

mwiva kuaa qarama vaiho, timwaqiro viro. Qio nkye ekyaa mwi quara riegatama nkyeta su nyaato mwutukyaqitai tukyama kye nanra quave qutaa qua vahianinra mwi quara riemwaqi quata.

⁶ Vaisi mpovanto mwi entarara nronra entave tiva, mwiva Iesusira nrutu tuaahereqaroma mwitaa tiro. Mpovanto mpo kyara nreqanro mwiva Iesusira nrutuma tuaaherero. Mwiva kyara mwianra Iesusirara kyuqeve timwa kyero nre varira. Mpovanto mwi kyarara nraanrinro Kotiva qiankyorave timwa kyero hia nraiva, mwivavata Iesusira nrutuma tuaaherero. Mwivavata Iesusirara kyuqeve nraahu tira.

⁷ Hia tiriqitairo mpovanto nai qati varianinranra nina kyaiqave tira. Mwiva hia nai qutu-aninranra nina kyaiqave tira.

⁸ Tire qati variqi quarera, mwia Karaisira kyaiqama vahiro. Tire qutu quarera, mwivavata nai Karaisira kyaiqa nraahuma vahiro. Mwianra riegata tire qati varitave, qutitave, mwia tire Karaisiranivanto nraahuma varita.

⁹ Karaisiva nte nronravanto qati varihuaqaa-vata, qutu vihuaqaavata, ntaqikyiqina quankye timwa kyero, mwianra riegaro mwiva uro qutu viro mwiqitairo qati siviro varira.

¹⁰ Mwianra riegarama e nanraqamave ena qata kyaiqa tukya hiaro? Nanraqamave e mwia uaqiama mwataaro? Nraakiara Kotiva ko qiani entara tire ekyaa mwihua mwia vuqaa sivita variararo mwiva tiri tukya hiananrove.

¹¹ Kotira mpukuqi mwitaama tiro:

Nte qati variqi vuvara tina, nte mwaa quarama tuqo.

Nraakiara ekyaa nraakye qora ni puqaa variqata tori kyaataa ntaqantaa qivarave.

Mwihua tori kyaata ntaqantaate varita tiqata, Qutaama e Kotiva ekyaa enta variaravave tivarave, tura. *(Aisaiaa 45:23)*

¹² Tire ekyaa mwihua kuaiqia kuaiqiavanto Kotira vuqaa variqata ekyaa teta kyaiqa varaanranra timwa qovara hiananrave.

Hia mpo inraikya utu kyairaro i qatavanto qora kyaiqaqi tumu ntuari

¹³ Mwi quara riegatama tire mpohua kyaiqa taqeta tukyama kye uaqia hi kyaiqarave qiarora. Mwi quara qaqira kye mwataama qiata. Ni katavanto nte utuaninra taqero mwivavata uaqia hi kyaiqara utuankyorave, kyai nte kyuqe kyaiqa nraahu varaankye, qiata.

¹⁴ Nte Iesusiravata variqana mwaa quara qutaaqama kye riaura. Ekyaa kyara vaiharo hia mpo kyaravanto Kotira vuqaa uaqia hirave. (Tire ekyaa kyara nraanranro Kotiva hiam tiriara qiananro.) Mwi quava vaihana nte mpo quavata tirera. Vaisi mpovanto nai riemwa kyero tiqaro, Mwi kyarara nrena Kotira qua nteqa kyaanky-orave qiariva, mwi vaisiva mwitaama kyero riero mwi kyarara nrainrenra, mwiva mwi kyarara nreqaro Kotira qua nteqa kyaananrove.

¹⁵ Nkye mpo kyara nre varivaro nkyi sata mpovanto nkyiara tiqaro, Kotiva qao ti kyarara hia nraate, tirata nkye qati nraahu mwi kyarara nre varivaro mwiva nkyi sata mwia vara uaqiana

kyaaninra nkye hia kyuqema kyeta varivaro nkyi mwutukyavanto hiamana nkyi satara vahiananro. Karaisiva nkyi sata mwianravata riegaro gutu vurara tita, nkye apiqama kye variqata nkyeta kyara mwiaqo mwia vara uaqiama kyevora.

¹⁶ Mwianra riegatama nkye ekyaa kyara nre-hua variqatavata nkyeta qatara riegata hia ekyaa kyara nraata. Nkye mwitaa hivaro mwiva nkyiara uaqia hi kyaiqara utuavo qiankyora.

¹⁷ Kotiva tiri ntaqikiyi variva, mwiva tire nramanrive kyarave nraananra, mwianra mwiva hia nronraqama kyero riero. Tire avuqavuma kye nrohi varuraro Kotira mwanraquravanto tiri kyaahaqa ihata tiri mwutukya qihaakyama vaihata gamwateqa varunanra, mwianrama Kotiva nronraqama kyero riero.

¹⁸ Vaisivanto mwitaama kyero nrohiqaro Karaisira kyaiqa varaqiro viraro Kotiva mwia gamwata mwatairata nraakye qoravantovata mwianra kyuqe vaisive tivara.

¹⁹ Mwinra riegatama mpo inraikya mpo inraikyavanto tiri mwutukya qihaakya hianinra timwianinra, mwi kyaiqara nraahu varaqi viqata nai kyaahaqa hi nai kyaahaqa hiqata variara.

²⁰ Tire kyara nraananranra nraahu riemwaqita quararo Kotira kyaiqavanto uaqiama quankyora. Tire ekyaa kyara qioma nraananra. Tire ekyaa kyara nreqatavata tire mwitaama nraanrava tiri qata vakyaa mpo uaqiama mwataankyo tita, tire hia mpo kyara nraanra.

²¹ Nkyi sata mpovanto tumu ntuankyo tita nkye quarave, uainive, mpo kyarave, hia nraata. Nkye mwitaa hiqata kyuqe aanraqaama vivara.

²² Nkye mwi kyarara qioma nraanranro hiamu tiriqaa qua vahiananrove tivera, mwia nkye hia mpohuavata timwa nyinraitita, qati kyaivaro mwi inraikyava Kotikya nkyitani vahiari. Vaisivanto nte mwi kyaiqara varaariro hiamu ni kyauruananrove timwa kyeqaro varaqiro quariva qamwateqaro variananrove.

²³ Vaisi mpovanto mpo kyara nranrenra hiro tiqaro, Nte mwaa kyarara nraanrinro Kotiva nianra qiananrove iho, hiave qiananrove? timwa kyero nraanriva, mwiva Kotira vuqaa uaqia hiraro mwiaqaa qua vahiananrove. Tire mpo kyaiqa vararera hitave, mpo kyara nranrenra hitave tire tiqata, Tire mwaa kyaiqara vareta mwaa kyarara nreta hiararo Kotiva tiriqaa qua vataananrove, hiave qua vataananrove, timwa kyeta mwitaa hiqata Kotira qua nteqa kyaararo tiriqaa quama vahiananro.

15

Mwataama kye mpohua kepukyaqama nyataate tura

¹ Tire Kotira aanraqaa kepukyaqama kye nrohi variarahua mpohua Kotira aanraqaa hia kyuqema kye nrohi varihua kyaahaqa hiara. Tire teta kyuqema kye variqi quanranra nraahu riemwaqi quarora.

² Tire kuaigia kuaigjavanto teta qata vakyaara rieqata mwihua kyuqemaqita quarata mwihua kepukyaqama vita Kotira aanraqaa kyuqema kye nrohiata.

³ Karaisivavata hia nai kyakya hi kyaiqara varora. Karaisiva Kotira kyakya hi kyaiqara

nraahu varora. Kotira mpukuqi Karaisiva Kotirara mwitaama tiro:

Mwihua iara uaqia hi quara qiava niqaa tumu ntihana

ntema mwia varauqo, tura. *(Thi 69:9)*

⁴ Haaru Kotira mpukuqi qara ntumwa to quava ekyaa mwi quava tiri kyaahaqa hiarive tita, qara ntumwa tora. Tire mwi quara rieqatama hia tiri pupohairage kepukyaqama kye Kotira aanraqaa nrohigatama nyaamwusairo tumu tiri tivitaaninra vekya variananra.

⁵ Nkye hia qoriri hiraitita kepukyaqama kye nrohiate tiro, Kotiva nkyi kyaahaqa hi variro. Qio nte mwia nraanraanrinro mwiva nkyi kyaahaqa hirata nkye Iesusi Karaisiva nrohintema kye nrohigata nkyevata kuaa qua nraahu timwaqi quate.

⁶ Nkye kuaa qua tita kuaa vu nraato vateta Kotira nrutu tuaaheraqi quata. Nkye Iesusi Karaisira tiri vunyaa vaisi mwia qora Kotira nrutu tuaaheraqi quata.

Karaisira quavanto mpo mwatanaahuaravata vahirama

⁷ Karaisiva nkyiara qamwateqaro nkyi sitaintema kyeta nkyevata nkyeta henahua sita kye vateta qamwateqata kuaaqi varivaro Kotira nrutuvanto virito vahiari.

⁸ Nte nkyi timwa nyinrenra. Kotiva kyauqu nriqiqaa vatero Iutaa haivaqahuara tu quava qutaa mwivau vahiarive tiro, Karaisiva Iutaa kyaahaqa hirero mwatani tuminro.

⁹ Mpo mwatanaa mpo mwatanaahuavata Kotiva mwihuara po kye tira rieqata mwia nrutu

tuaaheraate tiro, Iesusiva mwatani tumunra.
Kotira mpukuqi mwitaama tiro:

Nte mpo mwatanaa mpo mwatanaahua utaqaa
variqana

i nrtutu tuaahererave.

Nte ihi tiqana i nrtutu tuaahererave, tura. (2

Samueri 22:50)

¹⁰ Kotira mpukuqi qaiqaavata tiqaro,

Nkye mpo mwatanaa mpo mwatanaahua Kotiva
Iutaa nraakye qorara nainive tihua, mwihua kya-
pata

kuaaqi varita qamwateqata variate, tura. (*Lo*

32:43)

¹¹ Kotira mpukuqi qaiqaa mpoqiavata tiqaro:

Nkye ekyaa mpo mwatanaa mpo mwatanaahua
nkyeta nronra vaisi mwia nrtutu tuaaheraate.

Mwata maata vahintema varihua

mwia nrtutu nraahu tuaaheraate, tura. (*Ihi 117:1*)

¹² Aisaiaava qaiqaa mpoqiavata nraahu tiqaro,

Ntevitira qora Iesira okyaraqitairo

vaisi mpo qovara hiananrove.

Mwi vaisiva nronraqama viro ekyaa mpo
mwatanaa

mpo mwatanaahuaqaa ntaqikyivi varirata

mwihua mwiaqaa vuntuvi varita tiqata,

Mwiva tiri kyaahaqa hiraqe mwiavata uro vari-
aravama

variho, tiqatama mwia vekya varivarave, tura.

(*Aisaiaa 11:10*)

¹³ Qio Kotiva Karaisira nronraqama kyairara
tita, nkye mwi vaisirara tiqata, Karaisiva tiri
kyaahaqa hiraqe mwiavata uro variaravama var-
iho, ti variara. Nkye Karaisirara riemwaqi vivaro
Kotiva nkyi kyaahaqa hi variraro nkyi mwutukya

qihaakya hi varirata kyuqema kye variqata nrohiata. Kotira mwanraquravanto nkyi kepukya nyinrata nkye Karaisiravata kuaaqi vari entara vekya variata.

Poruva mpo mwatanaahuaqi kyaiqa varorara tura

¹⁴ Ni kata pakya tuaavo, nte nkye variara mwianra ntena riemwa kyena nte nkyiara kyuqe hiahuavema tuqo. Nkye aanra kyuqe hiraqa nrohia okyarara mwia ntapihima kyaavo. Nkye qioma nai kyaahaqa hi nai kyaahaqa hivarave tuqo.

¹⁵ Nte mwaa gara ntumwa tauraqi kepukyaqama kyenama nkyiara tuqo. Hia nte aatu hiqana mwi quara gara ntumwa tauqo. Kotiva ni kyuqema mateqaro

¹⁶ nianra e Iesusi Karaisira kyaiqa vaisi variqara mpo mwatanaahua kyaahaqa hianta tihanana tina, nte hia aatu hiraitina mwitaa tina. Kotiva qamwateqaro variarive tiro, Kotira nraamwuqi kyaiqa varai vaisiva quara ru kyero mwintema kye ntevata Kotiva nkyiara qamwateqaro variarive tina, nte nkyi Kotira qua kyuqe mwakyaakya timwa nyi varura. Nte mwi quara nkyi timwa nyuqanro Kotira mwanraquravanto nkyi kyuqema kyaiharo Kotiva nkyiara qamwateqaro variro.

¹⁷ Nte Karaisiravata taaqauvi variqana nte Kotirani vara mwatau kyaiqarara rieqanama nte ntena mwahuta tuqo.

¹⁸ Hia mwi kyaiqara ntenanraa varaurara rieqana ntena mwahuta tuqo. Karaisiva ni kyaahaqa ihana varaurara rieqanama ntena

mwahuta ti varuqo. Karaisiva ni kyaahaqa hi varihana nte Karaisira qua timwaqi viqana Karaisira kyaiqavata varaqi vuqata mwiaqaatai mpo mwatanaa mpo mwatanaa Kotira qua vataqi vi variara.

¹⁹ Kotira mwanraquravanto ni kepukyaqama kyaihana nte nronra kyaiqa, hia taqaa kyaiqara varaqi viqanama mwi quara timwa nyiqi vi varura. Nte Ierusalemisaina toharama kye mpo mwatukya mpo mwatukya ekyaa Karaisira qua nraakye qora timwa nyiqina vuva mwatukya mpo Iririkaamini nri ntaurave.

²⁰ Nte tiqana kyai nte Karaisira qua hia rie mwatanaahua vari mwatukyaraqi nrohiqana timwa nyiankye turave. Vaisi mpovanto nraante Karaisira qua timwa nyiani mwatukyaraqi nte qumina qaiqaa timwa nyiankyorave timwa kyena, garaakya nraakye qora hia Karaisira qua riaahua uro timwa nyinrenra uti varurave.

²¹ Nte Kotira mpukuqi tintema kye tirera.

Kotira mpukuqi mwitaama tiro:

Hia timwa nyihua, mwihua qioma

Kotira kyaiqa taqavarave.

Kotira qua hia riehua, mwihua mwi quara

ntapihi kye rieverave, tura. (*Aisaiaa 52:15*)

Poruva Romini quaninranra vu nraato tu kye vatora

²² Nte garaakya mwatanaahua mwi quara timwa nyiqana mpo enta mpo enta nkyi uro taqaankye tuqaro mwi kyaiqava ni ntavaaqavu taihana nte hia nkyi uro taqena.

23 Airi ihicara nte nkyi taqarera uti varura. Mate ekyaa mwi mwatukyaraqi kyaiqa taiqa kyenanra tina, nte qioma uro nkyi taqaaninra.

24 Nte mwata mpo Sipeninianra viqanama uro nkyivata vari kyenama quaninra. Nte nkyi kyapata uro variariro ni mutukyavanto kyuqe hiraqe variarita nkye ni kyaahaqa hiqata ni pitaqita Sipeninianra qua aanranra ni naamutaivaqe nte quaninra.

25 Mate nte hiana nkyi taqarera quaninra. Mate nte Ierusalemi Kotira nraakye qora mwini variahua kyaahaqa hirera virera.

26 Iesusira nraaqiara Masentoniaani variahuavata Akaiaani variahuavata munima ntuvaantuama kye tiqata kyai tire Iesusira nraakye qora vehiqa hiahua Ierusalemi variahua kyaahaqa hiare timwa kye mwihua ntuvaantuama taa munimanra nte varaqina uro mwihua nyinrenrave.

27 Mwihua qamwateqata mwi munimanra ntuvaantua hiataa ihata ntuvaantuama taarave. Iutaavanto mpo mwatanaahua nyitorara rieqata mwihua nkyiari nyita. Haaru Iutaavanto Ierusalemisaita Iesusira qua mwanraqura kyaahaqa hianinra nyunranra tita, mate qioma mpo mwatanaa mwihua mwianra rieqata nkyiarivata mwamwanta kyaahaqa hiani inraikyara nyivara.

28 Qio nte mwihua ntuvaantuama taa munimanra varaqina uro nyina ekyaa mwi kyaiqara taiqa kyena nte mwiaqaatai Sipenini virera. Mwinianra viqana uro nkyivata vari kyena virera.

²⁹ Nte ntapihi kyauqo. Nte uro nkyi kyapata variariro Karaisiva mpoqavata nkyi kyugema nyatairata nkye kyugema varivarave.

³⁰ Ni kata pakyaa tuaavo, nte tiri vunyaa vaisi Iesusi Karaisira nrtuara rieqanama, nte Kotira mwanraquravanto tiriara mwutukya vatairara rieqanama, nte nkyiara kepukyaqama kyena mwitaama tina, Nte Kotirara aakyara nte vari- arita nkyevata nianra rieqatama Kotirara aak- yara nteqata variate, tuqo.

³¹ Nkye Kotirara aakyara nte varivaqe nte Ierusalemuni quarita Iutaavanto Iesusira qua hia riaahua, mwihua hia ni uaqiama mataivaqe nte Iesusira nraaqiara mwini variahua qio kyaahaqa hiarita mwihua ni kyaiqara qamwataata.

³² Nte mwitaa hiariro Kotiva nkye hinani qio quante tirera, ni mutukyaqitairo kyuge hirage nte nkyi kyapata uro varianinra.

³³ Kotiva mwutukya qihaakya hi varira mwia okyaravanto varivara tiro, mwiva nkyivata variqiro viraro nkyi mwutukyavanto qihaakya hi varirata variata. Qutaave.

16

Poruva Romini varuhua qua mwantora

¹ Nte nraakye mpo Pipira titaariro mwiva nkye hinani uro variari. Mwi nraakyeva tiri tinrakyaaavama variro. Mwiva mwatukya mpo Senkiriyaq variqaro Iesusira nraaqiaranramwu kyaahaqa hi vari nraakyevama variro.

² Mwi nraakyeva nkye varinani uro ntairata nkye Iesusira nraaqiara variahuara tita,

kyuqema kyema mwi nraakyera qamwata mwateta kyuqema kye vita vataata. Mwi nraakyevea airi nraakye qoravata nivata kyaahaqa hi varirara tita, nkye mwia kyaahaqa hivaro mwiva qio variari.

³ Nte Pisisiraaravata, mwia vaati Akuiraaravata, qua mwantauqo. Nte mwitanahuavata Iesusi Karaisira kyaiqa kuaa mwia varaqita vunanrama.

⁴ Haaru mwitanahua ni kyaahaqa hiqata mwitanahua hia nkyiari mwamwantara nronraqama kyeta riora. Hia nte nraahuvauma mwihuara qamwatena. Ekyaa mpo mwatanaahua Iesusira nraaqiara mpo mwatani mpo mwatani variahua, mwihuavata mwitanahuara qamwate variara.

⁵ Iesusira nraaqiara mponramwuvanto mwitanahua nraamwuqi ntuvaantua hiahua, mwihuavatama nte qua nyantauqo.

Nkye ni toti kyuqera Epinitasira qua mwantaura timwa mwiata. Esiaaqitairo mwi vaisiva nraante vuniqama kyero Iesusira nraaqiaraqama vura.

⁶ Mariaara qua mwantauravata timwa mwiata. Mwi nraakyevea nkyiarave tiro, toqaamwu tu kyero kyaiqa varaira.

⁷ Nte Antaronaikaasikya Iuniaasikya qua nyan-taura timwa nyiate. Mwitanahua ni votima kye Iutaatana variara. Mwitanahua karavuqi nivatama kye variqi vurama. Iesusiva nronraqama kyai vaisihua mwitananra vaisi kyuqe hiatanahuave ti variara. Mwitanahua nraante Iesusira nraaqiaraqama quavana nte mwihua nyaakiara Iesusira nraaqiaraqama vura.

⁸ Nkye Ampirietaasira qua mwantaura timwa mwiata. Mwi vaisiva Karaisikyantiri varirara tiro, ni mutukyavanto mwianra vaihana varura.

⁹ Nkye Epaaninra qua mwantaura timwa mwiata. Mwiva tiri nraantantamwa kyero Karaisira kyaiqa vare varira. Sitekisiravata qua mwantaura timwa mwiata. Mwiva ni toti kyuqevama variro.

¹⁰ Nkye Aperisira qua mwantaura timwa mwiata. Tire taqauraro mwiva Karaisirara riemwaqiro viharo hia pupohai vaisivama variro. Nkye Arisitopiuraasira nraamwuqi variahuavata qua nyantaura timwa nyiata.

¹¹ Nkye Herotioninra qua mwantaura timwa mwiata. Mwivavata ni mwatanaama variro.

Nasisaasira nraamwuqi Iesusira nraaqiara variahuavata qua nyantaura timwa nyiata.

¹² Nraakye Taraipinaanravata Taraiposaaravata qua mwantaura timwa nyiata. Mwitannahua Karaisira kyaiqa kyuqema kye vare variara. Pesisiravata qua mwantaura timwa mwiata. Mwi nraakyeavata kyuqema kyero Karaisira kyaiqa vare varira.

¹³ Rupaasiravata qua mwantaura timwa mwiata. Mwiva kyuqema kyero Karaisira vataqiro vi varira. Mwia nronravata qua mwantaura timwa mwiata. Mwiva ni ntova votima kyero niqaa ntaqikiqiro vira.

¹⁴ Nkye Asinkiritasirave, Pirikoninrave, Hemaasirave, Pataropaasirave, Hemisirave, mwihua qua nyantaura timwa nyiata. Mwinramwuhua kyapata variahuavata qua nyantaura timwa nyiata.

15 Nkye Pirorokaasiravata, Iuriaaravata, Neriaasiravata mwia nrunravata, Orimpaasiravata, ekyaa mwihua kyapata variqata Kotira qua rie variahuavata, nte qua mwantaura timwa nyiata.

16 Nkye qua mwanteqata kyuqema kye kyauquvata nyiqi quata. Mwaisaita ekyaa Iesusira nraaqiaravanto nkyiara rieqata nkyi qua mwantaavo.

Poruva eky meta tura

17 Ni kata pakya tuaavo, nte nkyiara rauriqata variate qiani quara ntapihi kye riaate. Vaisi mponramwuvanto api qua tivata nkye ntainra vita mpo qua mpo qua rieta mpo aanraqaa quarorave tita, mwihuara rauriqata variata. Mwi vaisihua tire nkyi timwa nyuna quara qaqira kyeta mpo qua nkyi timwa nyi variarave. Nkye mwihua nyaatu nyianrato variata.

18 Mwitaama kye qua ti varia vaisihua hia tiri vunyaa vaisi Iesusira kyaiqa vare variara. Mwihua nkyiari kyakya hi kyaiqara vare variara. Mwihua vaisiara qamwata kye vateta qiakyaa hi quara kyuqema kye ti variavata qumina vaisivanto mwihua unra quara qutaa quave ti variara.

19 Ekyaa hua riavata nkye kepukyaqama kye Iesusira qua riemwaqita vi variara nte mwianra rieqana nte nkyiara qamwate varura. Nkye mpo kyaiqa mpo kyaiqa kyuqe hianinranra nraahu riemwaqi viqata hia uaqia hi kyaiqarara riaivaqe nte nkyiara kyuqema hita hiavo qianinra.

20 Kotiva mwutukya qihaakya hi varira mwia okyaravanto varirara tiro, tiri mwutukyavanto qihaakya hi varihata varita. Pataqia vari

kyero Kotiva nkyi kyaahaqa hirata nkye qioma Saataaninra nraatara kyeta varivara. Tiri vunyaa vaisi Iesusiva nkyi kyuqemaqiro virata nkye qio variata.

²¹ Timotiva nivatama kyero variqaro kyaiqa varaqiro vi variva, mwiva nkyi qua mwantero. Ni mwatanaa Iutaa vaisinramwu Rusiaasivavata, Iesonivavata, Sosipataavavata, nkyi qua nyan-teta.

²² Nte Tetiaasiva Porurani mwaa quara gara ntumwa mwataura. Nte Iesusira qua riauvama, ntevata nkyi qua mwantena.

²³ Kaiasivavata nkyi qua mwantero. Nte Poruva mwia nraamwuqi varuvama. Mwia nraamwuqi Iesusira nraaqiaranramwu ntuvaan-tua hiara. Erasitasivavata nkyi qua mwan-tero. Mwiva mwatukya nronra mwaaqi variqaro mwaaqinaa munimaqaa ntaqikyivi vari vaisivama variro. Tiri qatavanto Kuotasivavata nkyi qua mwantero.

²⁴ Tiri vunyaa vaisi Iesusiva nkyi ekyaa mwi-hua kyuqema nyataari. Qutaave.

Poruva Kotira nrutu tuaahereqaro tura

²⁵ Nrivaqe Kotira nrutu tuaaheraara. Nte Iesusira Karaisira qua nkyi timwa nyuqata nkye mwianra kepukyaqama kye riemwaqi vi variara qioma Kotiva nkyi kepukyaqama nyataanano. Mwi quava haaru mpuahaama kyero uqeta viro vahurama.

²⁶ Mwaa entara mwi quava qoqaa qovarama viro vahiho. Poropeti vaisinramwuvanto mwi quara qovarama kyaavaro Kotiva ekyaa enta variqiro vi variva tiqaro, Mwi quara ekyaa mpo

mwatanaa mpo mwatanaa timwa nyivata mwi-hua mwi quarara qutaave timwa kye riemwaqita quate, tira.

²⁷ Iesusi Karaisiva tiri vunyaa vaisivanto var-ihata tire mwia nraaqiara varurahuara tita, nrivaqe Kotira nrtu tuaaheraara. Kotiva kuaikuvanto ekyaa okyara ntapihivama variro. Qutaaqama kyenama tuqo.

QARAAKYA QUA TIMWATORA
The New Testament in the Omwunra-Toqura (South
Tairora) Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Omwurna-Toqura long
Niugini

copyright © 2000 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Omwunra-Toqura (South Tairora) (Tairora, South)

Dialect: Omwunra-Toqura

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

73e2f29d-4ca4-50e6-a471-722ac8ab5666